

Jätksuutlikkuse
aruanne

2021

Sisukord

Kontserni tegevus ja ärifilosoofia	2
------------------------------------	---

Harju Elekter kontsern	5
------------------------	---

Jätkusuutlikkus Harju Elektris	6
--------------------------------	---

> Strateegia	7
> Juhtimine	12
> Toode ja klient	14
> Personal	19
> Keskkond	26
> Ühiskondlik osalus	31

Jätkusuutlikkuse aruandluse (GRI) sisukord	33
--	----

Harju Elekter on enam kui 50-aastase kogemusega rahvusvaheline tööstuskontsern, mis keskendub elektri jaotuslahenduste projekteerimisele, tootmisele ja paigaldamisele. Harju Elektri kliendid on peamiselt suured taristu-, tööstus-, merendussektori ja elektri jaotusvõrgu teenuseid pakkuvad ettevõtted Põhjamaades.

KONTSERNI ÄRITEGEVUS JAGUNEKOLME PÕHILISSE TEGEVUSVALDKONDA:

TOOTMINE – elektrienergia jaotus-, lülitus- ja muundamisseadmete ning automaatika-, protsessijuhtimis- ja mootorijuhtimisseadmete disainimine, müük, tootmine ja järelteenindus.

TÖÖSTUSKINNISVARA – tööstusliku kinnisvara arendamine, projektijuhtimine, rentimine ning sellega kaasnevad teenused rendipartneritele ja Harju Elektri oma ettevõtetele.

MUUD TEGEVUSED – finantsinvesteeringute juhtimine, elektri kaupade jae- ja projekti-müük ning laevaehituse elektriinstallatsioonitööd.

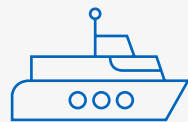
Valdkonnad, kuhu lahendusi loome:

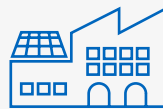
ELEKTRIVÕRK

TÖÖSTUSAUTOMAATIKA

MERELAEVANDUS

HOONED

TELEKOMMUNIKATSIOON

E-MOBIILSUS

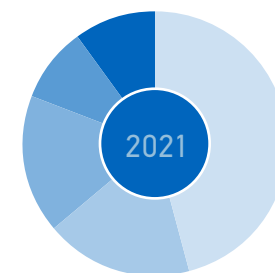
RAUDTEE JA TARISTU

Harju Elektri juured ja peakontor on Eestis, kuid üle 80% äritegevusest toimub Eestist väljaspool, enamjaolt kontserni teistel koduturgudel Soomes ja Rootsis, kus on olemas kohalikud müügi- ja tootmisega tegelevad ettevõtted. Kontserni suurimad tehased asuvad Eestis ja Leedus. Nende tootmisüksuste eksportmüük teistele geograafilistele turgudele täiendab tegevust koduturgudel.

Harju Elektri eesmärk on olla pikaajaliselt edukas, tootes lisandväärtust aktsionäridele ja olles esimene valik oma klientidele ja koostööpartneritele. Seejuures on kontsernile oluline pakkuda oma rahvusvahelisele, ligi 900 inimesest koosnevale meeskonnale motiveerivat tööd ja arenguvõimalusi.

AS-i Harju Elekter aktsiad on noteeritud alates 1997. aastast Nasdaq Tallinna börsil.

Müügitulu osakaal turgude lõikes

Soome	46%	(2020: 47%)
Rootsi	18%	(2020: 18%)
Eesti	17%	(2020: 16%)
Norra	9%	(2020: 11%)
Muud	10%	(2020: 8%)

Harju Elektri suurimad kliendid

TÖÖSTUETTEVÕTTED

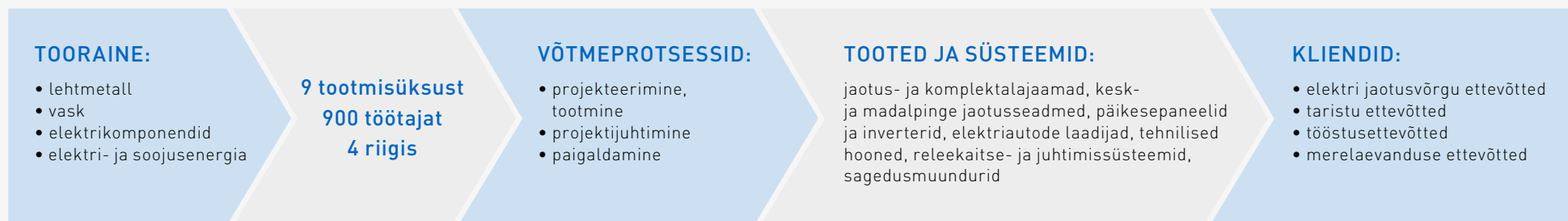
ELEKTRIAOTUSVÕRGU TEENUSEID PAKKUVAD ETTEVÕTTED

TARISTUETTEVÕTTED

Tootmise tegevusvaldkonna väärtusahel:

Harju Elekter kontsern

Seisuga 31.12.2021

AS-i Harju Elekter osalus tütarettevõtetes

Osalus tütarettevõtetes on reeglina 100%, kui ei ole märgitud teisiti.

EESTIS

AS HARJU ELEKTER

Keilas paiknev Kontserni emaettevõte, mis tegeleb Harju Elektri ettevõtete vahelise koostöö koordineerimise ja juhtimise ning tööstusliku kinnisvara haldusega

AS HARJU ELEKTER ELEKTROTEHNIKA

Keilas asuv elektriseadmete tootja energia- jaotus-, tööstus- ja ehitussektori tarbeks

AS HARJU ELEKTER TELETEHNIKA

Keilas asuv kliendikohaste lehtmetail- toodete ja -lahenduste valmistaja energeetika- ja elektrotehnikasektorile

ENERGO VERITAS OÜ (80,52%)

Elektrimaterjalide ja -seadmete müügiorganisatsioon Eestis

SOOMES

HARJU ELEKTER OY

Elektriseadmete tootja energia-, tööstus- ja taristusektorile asukohaga Ulvilas, Keraval ja Kurikkal

TELESILTA OY

Uusikaupunkis asuv laevaehituse elektritööde ettevõte

HARJU ELEKTER KIINTEISTÖT OY

Tööstusliku kinnisvara haldusfirma

LEEDUS

HARJU ELEKTER UAB

Mitmikajamite, MCC ja elektrijaotus- süsteemide inseneeriale ja lepingulisele tootmisele spetsialiseerunud ettevõte Panevėžys

ROOTSIS

HARJU ELEKTER AB

Energia tootmiseks ja jaotuseks vajalike KP/MP seadmete ning tehniliste hoonete tootja infrastruktuuri-, ehitus- ja taastuv- energiasektorile Malmös, Borlänges, Stockholmis, Finspångis, Borås, Luleås ja Västerås

HARJU ELEKTER SERVICES AB

Müügiorganisatsioon Stockholmis

Strateegilised investeringud

(31.12.2021)

EESTIS

OÜ SKELETON TECHNOLOGIES GROUP (6,14%)
Superkondensaatorite arendaja ja tootja

LÄTIS

SIA ENERGOKOMPLEKSS (14%)
Kesk- ja madalpingeseadmete müügiorganisatsioon Riias

SOOMES

IGL-TECHNOLOGIES Oy (5,5%)
Parkimis- ja e-mobiilsuslahenduste arendaja elektriautode laadijatele

Jätkusuutlikkus Harju Elektris

• Strateegia	• Personal
• Juhtimine	• Keskkond
• Toode ja klient	• Ühiskondlik osalus

Harju Elekter peab oluliseks panustada jätkusuutliku ühiskonna, äri-, elu- ja looduskeskkonna loomisse ning mõistab, et see aitab pikas perspektiivis kaasa kontserni elujõulisusele. Ootused laiemalt ja sihipäraselt jätkusuutlikkuse teemadega tegelemiseks tulevad Harju Elektrile olulistelt huvirühmadelt: klientidelt, koostööpartneritelt, töötajatelt ja investoritelt, seadusandjalt ja ühiskonnalt laiemalt.

Jätkusuutlikkusega arvestamine tähendab Harju Elektri jaoks vastutustundlikkust keskkonna-, sotsiaalse mõju ja juhtimise teemades (nn ESG vaade – *Environmental, Social, Governance*).

Harju Elektrile sümpaatse mõtteviisi järgi vastutatakse positiivsete muutuste mõjutamise eest nendes valdkondades investeeringute, juhtimise ja eeskuju kaudu.

Strateegia

Harju Elektri jätkusuutlikkuse püüdlusi mõjutavad ülemaailmsed eesmärgid kliimasoojenemise pidurdamisel (näiteks Pariisi kliimakokkulepe) ja rohepööre. Seetõttu jälgib kontsern, et ettevõtete tegevus oleks järjest tõhusam, keskkonnasõbralikum ja seotud uute innovatiivsete tehnoloogiate rakendamisega.

Ühtlasi panustab kontserni põhitegevusala ühiskonna jätkusuutlikkuse arengusse, toetades laiaulatuslikku elektrifitseerimist elektriseadmetega, mis aitab kaasa kliimaeesmärkide täitmisele. Ühest küljest võimaldavad võrku ühendatud elektriseadmed asendada keskkonna jaoks ebasõbralikud viisid energia saamiseks, teisest küljest on tarvis välja vahetada vanad elektriseadmed uute keskkonnasõbralikumate vastu. Kuigi Harju Elekter ei saa tagada, et toodetud elektriseadmetes kasutatakse ainult rohelist energiat, siis tänu üleilmsele püüdlusele ja nõudlusele liigub trend selles suunas, et elektrivõrk hakkab järgmise 20 aasta jooksul pakkuma aina keskkonnasõbralikumat elektrit.

Lisaks põhitegevusalale toetab Harju Elekter jätkusuutlikku arengut muude tegevusalade kaudu. Kinnisvara segmentis on eesmärgiks rajada nii enda kui klientide tarbeks aina energiatõhusamaid hooneid. Samuti panustab kontsern taastuvenergia tootmisvõimekuse suurendamisesse päikeseparkide rajamisega.

2017. aastast on Harju Elekter oma aruandluses järginud GRI (Globaalse Aruandlusalgatuse) põhimõtteid, mis aitavad organisatsioonil rõhuda jätkusuutlikkuse olulisusele ning tagada parem ESG-alane kommunikatsioon oma huvipooltele.

2021. aastal pöörati Harju Elektris jätkusuutlikkuse vaates keskkonnamõõtmel all tähelepanu taastuvenergia võimaluste kasutamisele, jäätmete negatiivse keskkonnamõju vähendamisele ning toote elukaare analüüsile. Sotsiaalse mõju mõõde hõlmas tegevusi huvirühmade suunal. Juhtimise mõõtmel keskenduti töötajate kaasamisele, koostöö edendamisele ja rahulolule.

Harju Elektri huvirühmad on valitud vastavalt sellele, kellel on kõige suurem mõju organisatsiooni tegevusele ning keda organisatsioon kõige rohkem mõjutab. Suhtes kohaliku võimu ja elanike, reguleerivate ja järelevalveasutustega tõstatatakse vastastikku teemasid vajadusest lähtuvalt. Koostöös haridusasutuste, erialaliitude ja vabaühendustega peetakse silmas, et tegevused looksid mõlemale poolele väärtust.

Harju Elekter on huvirühmi silmas pidades kujundanud fookusteemad, mis väljendavad ühiskondliku vastutusega seotud valdkondade olulisust huvipooltele ning nende teemade mõju ja tähtsust kontsernil.

Fookusteemade esmasel kaardistamisel, mida on hiljem täiendatud, osalesid kontserni juhtrühma liikmed ja suuremate tütarettevõtete juhid. Kontserni edukust kõige enam mõjutavate tegurite määramisel võeti arvesse tavapärase suhtluse käigus huvirühmade tõstatatud teemasid ning klientide ja töötajate tagasisidet. Kvaliteetse ja usaldusväärse tulemuse tagamiseks juhtisid analüüsi sõltumatud nõustajad.

Harju Elektri jaoks on fookuses:

- kvaliteetse toote pakkumine;
- ohutu ja tervist toetava töökeskkonna kujundamine;
- aus ja eetiline ärikultuur ning tugevad majandustulemused;
- innovatsioon ja arendustegevus nii toodetes kui ka protsessides;
- hea kliendikogemus ja kõrge rahulolu tagamine;
- töötajate püsiv koolitamine ja arendamine;
- koostöö haridusasutuste ja erialaliitudega;
- ökoloogilise jalajälje vähendamine;
- küberturvalisus;
- ühiskondlik osalus.

Loetelus välja toodud teemad on kontserni ettevõtete strateegilise ja operatiivse juhtimise osad, mida arvestatakse juhtimisotsustes aluspõhimõtetenä. Seetõttu kajastab ka kontserni 2021. aasta aruanne ülevaadet kõigi nende teemade juhtimisest ja tulemuslikkusest. Jätkusuutlikkuse fookusteemadega seotud olulisi aspekte aruandes kajastatakse lähtuvalt rahvusvahelisest jätkusuutlikkuse aruandluse raamistikust, GRI standardist, mille [sisukord](#) on leitav aruande viimastel lehtedel.

Ökoloogilise jalajälje vähendamise saavutamise kasutades ressursse efektiivselt oma protsessides, toodetes kui ka oma igapäevastes tegevustes. Harju Elekter jagab oma huvipoolte rohelist maailmavaadet, mis ühest küljest inspireerib kontserni töötajaid ja teisalt annab selge sõnumi aktsionäridele Harju Elekter kontserni jätkusuutlikkusest.

Kontsern on veendunud, et puhtam ja ökonoomsem tulevik on kannustatud innovaatilistest toodetest ja protsesside digitaliseerimisest. Et minimeerida oma negatiivset keskkonnamõju ning suurendada positiivset keskkonnamõju, on Harju Elekter defineerinud keskkonnaaspektid, viinud läbi

keskkonnamõjude hindamise vastavalt ISO 14001 standardile ning sidunud keskkonnaga seotud tegevused organisatsiooni juhtimissüsteemi ja äriprotsessidega. Pikemas strateegilises vaates peame oluliseks panustada valdkondadesse, mis toetavad kontserni tegevust nii taastuenergia kui ka rohelise elektrienergia jaotus-, salvestus- ja tootmisrakendustega.

2022. aastal on Harju Elektril plaanis uuendada jätkusuutlikkuse strateegia, et aidata kaasa kliimaneutraalsuse saavutamisele ning panustada ÜRO kestliku arengu eesmärkidesse (SDG) Harju Elektri äritegevuse kaudu. Selle alusel tugevdab Harju Elekter oma missiooni käituda vastutustundlikult ning seab raamistiku jätkusuutlike eesmärkide saavutamisesse. Kuna ökoloogilise jalajälje vähendamisel mängib suurt rolli kontserni ettevõtete protsesside ja eesmärkide ühtlustamine, siis selleks luuakse 2022. aastal uus ametikoht, mis tagab jätkusuutlike teemade juhtimise kontserni tasandil.

Euroopa Liidu kestlike majandustegevuste taksonoomia

2020. aastal võttis Euroopa Liit vastu kestlike majandustegevuste klassifitseerimissüsteemi – Euroopa Liidu taksonoomiamääruse.¹ Harju Elekter kontsern raporteerib 2021. aasta aruandes esimest korda, millises ulatuses on kontserni tegevus seotud taksonoomiaalaste majandustegevustega.

Taksonoomiamäärus seab kindlaks tingimused, mille alusel on võimalik majandustegevusi liigitada keskkonnasäästlikuks. Taksonoomiamääruse kohaselt panustavad kestlikud majandustegevused Euroopa Liidu kuue keskkonnanäesmärgi saavutamisse:

1. Kliimamuutuste leevendamine
2. Kliimamuutustega kohanemine
3. Vee ja mereressursside kestlik kasutamine ja kaitse
4. Üleminek ringmajandusele
5. Saastuse vältimine ja tõrje
6. Elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamine

Taksonoomiamääruse delegeeritud aktidega määratakse kindlaks nimekiri tegevustest, mida saab klassifitseerida keskkonnasäästlikeks. Neid tegevusi loetakse taksonoomiamäärusega käsitletud tegevusteks. 2021. aasta lõpu seisuga on vastu võetud delegeeritud akt kliimamuutuste leevendamise ning kliimamuutustega kohanemise eesmärkide osas („kliimaakt“).² Kliimaaktiga käsitletakse sektoreid ja konkreetseid majandustegevusi, millel on suurim potentsiaal panustada kliimaeesmärkidesse:

1. Metsamajandus
2. Keskkonnakaitse ja keskkonna taastamine
3. Tootmine
4. Energia
5. Veevarustus, kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus
6. Transport
7. Ehitus- ja kinnisvaraala tegevus
8. Teave ja kommunikatsioon
9. Kutse-, teadus- ja tehnikaala tegevus

Harju Elektri tegevusest tulenevalt on kontserni 2021. aasta taksonoomiaala aruande osa seotud tootmistevõetuste, energia ning ehitus- ja kinnisvaraala tegevustega.

Taksonoomiamääruse avalikustamisteabe nõuete³ kohaselt raporteerib Harju Elekter kontsern sel aastal taksonoomiamääruses käsitletud ja taksonoomiamääruses käsitlemata majandustegevuste osakaalu müügitulust, kapitalikuludest ning tegevuskuludest. Vastavalt taksonoomiamääruse avalikustamiskohustuse rakendumise ajakavale hindab kontsern järgmisel aastal käsitletud tegevuste kooskõla taksonoomiamäärusega ning raporteerib kooskõlas oleva müügitulu, kapitalikulude ja tegevuskulude osakaalu.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2020/852, 18. juuni 2020, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088

² C(2021) 2800 final.

³ C(2021) 4987 final.

Harju Elekter kontserni taksonoomiaalased tegevused

	Müügitulu			Kapitalikulud			Tegevuskulud		
	NACE kood	Summa (EUR '000)	Osakaal (%)	NACE kood	Summa (EUR '000)	Osakaal (%)	NACE kood	Summa (EUR '000)	Osakaal (%)
A. Taksonoomiaga käsitletud tegevused									
A.1. Taksonoomiaga kooskõlas olevad tegevused*	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A.2. Taksonoomiaga käsitletud tegevused**		30 486	20,0%		3 964	46,0%		47	2,4%
sh 3.1 Taastuenergiaseadmete tootmine	C27.1.2	1 841	1,2%	C27.1.2	0	0,0%	C27.1.2	0	0,0%
sh 3.6 Muude vähese CO ₂ -heitega seadmete tootmine	C27.1.2	25 384	16,6%	C27.1.2	0	0,0%	C27.1.2	47	2,4%
sh 4.1 Elektrienergia tootmine fotogalvaanikatehnoloogia abil	D35.1.1	132	0,1%	D35.1.1	444	5,1%	D35.1.1	0	0,0%
sh 7.1 Uute hoonete ehitamine	-	-	-	F41.2.0	2 275	26,4%	F41.2.0	0	0,0%
sh 7.7 Hoonete omandamine ja omandiõigus	L68.2.0	3 129	2,0%	L68.2.0	1 245	14,4%	L68.2.0	0	0,0%
Kokku (A.1+A.2)		30 486	20,0%		3 964	46,0%		47	2,4%
B. Taksonoomiaga käsitlemata tegevused									
Taksonoomiaga käsitlemata tegevustest		122 271	80,0%		4 658	54,0%		1 935	97,6%
B		122 271	80,0%		4 658	54,0%		1 935	97,6%
Kokku (A+B)		152 757	100,0%		8 622	100,0%		1 982	100,0%

* 2021. a aruande jaoks ei hinnatud taksonoomiaga käsitletud tegevuste kooskõla.

** punktis A.2. kajastatakse kõiki Harju Elektri taksonoomiaga käsitletud tegevusi. Nende tegevuste vastavusse viimine taksonoomiaga avalikustatakse 2022. aasta majandusaasta aruandes.

Peamiste tulemusnäitajatega kaasneva teabe täpsustamine

1. Arvestusmeetod

Taksonoomiaga käsitletava osa hindamisel lähtus Harju Elekter kontsern taksonoomiamääruse avalikustamisteabe nõuete lisas I välja toodud tulemusnäitajate kirjeldustest ja lugeja ning nimetaja määratlustest.⁴ Ettevõtte kasutas tulemusnäitajate määratlusi taksonoomiaga käsitletud tegevuste osakaalu arvutamiseks, arvestades, et 2021. aasta aruande tulemusnäitajateks on taksonoomiaga käsitletud tegevuste osakaal müügitulust, kapitalikuludest ning tegevuskuludest. Lugeja määramise aluseks olid taksonoomiamääruse kliimaakti lisades I ja II⁵ välja toodud tegevuste kirjeldused.

Müügituluga seotud tulemusnäitaja – nimetajasse on arvestatud müügitulu, mis tekib kontserni tavapärase äritegevuse käigus ning mis

on kooskõlas rahvusvahelise raamatupidamisstandardi IAS 1 paragrahvi 82 punktiga a. Kontsern oma põhitegevusalana toodab ning müüb elektrijaotusseadmeid ja juhtaparatuuri ning mitmesuguseid metalltooteid. Lisaks teenib tulu elektrikaupade projekti- ja jaemüügist, tööstuskinnisvara rendilt ning elektriinstallatsioonitöödelt laevaehitussektoris. Lugejasse arvestati ettevõtte müügitulud, mis vastavad Kontserni hinnangul taksonoomiamääruse kliimaaktis⁶ välja toodud tegevuste kirjeldustele.

Kapitalikuludega seotud tulemusnäitaja – nimetajasse on arvestatud kontserni 2021. aastal tehtud investeeringud. Kontsern investeeris aruandeaastal materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse ning võttis arvele uusi IFRS 16 arvestusest tulenevaid rendilepinguid. Lugejasse on kaasatud need kapitalikulud, mis on seotud taksonoomiamäärusega kaetud majandustegevustega. Lisaks kuuluvad lugejasse ka kapitalikulud, mis on

⁴ C(2021) 4987 final, lisa I, punkt 1.1. | ⁵ C(2021) 2800 final.

seotud toodangu ostmisega taksonoomiaga kaetud majandustegevusest ja individuaalsete meetmetega, mis võimaldavad sihttegevustel muutuda vähese CO₂-heitega tegevusteks või tuua kaasa kasvuhooonegaaside vähenemise. Sh on arvestatud, et individuaalseid meetmeid rakendatakse 18 kuu jooksul.

Tegevuskuludega seotud tulemusnäitaja – nimetajasse on arvestatud otseseid kapitaliseerimata 2021. aastal tekkinud arenduskulusid. Lugeja võrdub nimetajas sisalduva tegevuskulude osaga, mis on kontserni hinnangul seotud taksonoomiaga kaetud majandustegevusega.

2. Teave taksonoomiamäärusele vastavuse hindamise kohta

Tegevuste kirjeldus ning selgitus vastavuse hindamise kohta

Taksonoomiamäärusega käsitletavate tegevuste kaardistamisel lähtus Harju Elekter tehnilistes sõelumiskriteeriumites välja toodud tegevuste NACE koodidest ning tegevuse kirjeldusest.

Kliimaeesmärkidesse panustavad tegevused jagunevad taksonoomiamääruse kohaselt kolmeks: vähese heitega tegevused, toetavad tegevused ning üleminekutegevused. Harju Elektri tegevused on nii vähese heitega tegevused kui ka toetavad tegevused.

Harju Elektri taksonoomias käsitletud tegevused on järgmised:

- NACE C27.1.2, mis vastab taksonoomiamääruse kliimaakti tegevusele nr 3.1 Taastuvenergiaseadmete tootmine. Tootes päikese-, tuule- ja hüdroelektrijaamadele alajaamasid, toetab kontsern taastuvenergia tootmist.
- NACE C27.1.2, mis vastab taksonoomiamääruse kliimaakti tegevusele 3.6 Muude vähese CO₂-heitega seadmete tootmine. Kontsern toodab elektrisõidukite laadijaid ja kütteseadmeid. Lisaks toodetakse toetava tegevusena elektrijaotusseadmeid, mida müüakse vähese CO₂-heitega laevade moderniseerimiseks ning ehituseks.
- NACE D35.1.1, mis vastab taksonoomiamääruse kliimaakti tegevusele nr 4.1 Elektrienergia tootmine fotogalvaanikatehnoloogia abil. Kontsern toodab ning müüb päikesepaneelide abil toodetud taastuvelektrienergiat.

- NACE F41.2.0, mis vastab taksonoomiamääruse kliimaakti tegevusele nr 7.1 Uute hoonete ehitamine. Kontsern investeerib uutesse energiatõhusatesse toomishoonetesse.
- NACE L68.2.0, mis vastab taksonoomiamääruse kliimaakti tegevusele nr 7.7 Hoonete omandamine ja omandiõigus. Kontsern tegeleb tööstusliku kinnisvara arendamise, projektijuhtimise ning rentimisega. Avalikustamiskoostöö kohaselt ei hinnatud 2021. aasta aruande jaoks taksonoomiaga käsitletud tegevuste koostöla taksonoomiamääruse artikkel 3-ga.

Müügitulu, kapitalikulude ja tegevuskuludega seotud peamiste tulemusnäitajate topelt arvestamise vältimiseks vaadeldi igat majandustegevust projekti- ja tellimuspõhiselt. Lisaks kaardistati kontserniülesed tehingud.

3. Peamiste tulemusnäitajate taustteave

Müügitulu – Kontsern toodab elektrisõidukite laadijaid ja kütteseadmeid, arendab ja rendib tööstuslikku kinnisvara ning teenib tulu taastuvenergia tootmisest. Toetava tegevusena toodab alajaamasid ja muid elektrijaotusseadmeid päikese-, tuule-, ja hüdroelektrijaamade ning vähese CO₂-heitega laevade tootmiseks.

Lugeja kvantitatiivne jaotus on välja toodud tabelis lk 17 (vt tegevusi 3.1, 3.6, 4.1, 7.7).

Kapitalikulu – Kapitalikuludesse on arvestatud otsesed kinnisvara- ning päikeseelektrijaama arendusega seotud investeeringud. Individuaalse meetmena on arvesse võetud uue tootmispinna ehitus Leedus, mille energiatõhusus oli hoone arvele võtmisel A+. Lugeja kvantitatiivne jaotus on välja toodud tabelis lk 17 (vt tegevusi 4.1, 7.1, 7.7).

Tegevuskulud – Tegevuskuludesse on arvestatud otsesed elektrisõidukite laadijate ja kütteseadmete arendamisel tekkinud tegevuskulud. Lugeja kvantitatiivne jaotus on välja toodud tabelis lk 17 (vt tegevust 3.6).

Juhtimine

Harju Elekter kontsern lähtub oma äritegevuses:

- organisatsiooni väärtustest;
- fookusteemadest;
- lühi- ja pikaajalistest strateegilistest eesmärkidest;
- ausatest ja läbipaistavatest juhtimispõhimõtetest;
- integreeritud juhtimissüsteemi (kvaliteet, töökeskkond ja -ohutus, keskkond) põhimõtetest;
- kehtivatest riiklikest seadustest ja õigusnormidest;
- ettevõtte põhikirjast ja käitumiskodeksist;
- avaliku ettevõtte väärtuspaberibörsi Nasdaq Tallinn nõuetest;
- Hea Ühingujuhtimise Tava (HÜT) juhistest;
- aktsionäride ja investorite võrdse kohtlemise põhimõttest.

Oluline osa jätkusuutlikkuse integreerimisel äriprotsessidesse on juhtkonna eestvedamisel. Samuti on tähtis roll kõigil töötajatel. Organisatsioonis vastutab iga töötaja oma tööloiguse kvaliteedi, keskkonna ja tööohutuse eest. Inimeste teadlikkust tõstetakse koolitamise ning oluliste teemade fookuses hoidmise abil, mida toetavad juhtidele ja töötajatele mõeldud õppeprogrammid ning avatud organisatsioonikultuuri ja sisekommunikatsiooni arendamine.

2021. aastal lähtusid kontserni ettevõtted jätkusuutlikkuse teemade juhtimisel juhtimissüsteemi põhimõtetest (ISO 9001, ISO 14001, ISO 45001). Jätkusuutlikkuse juhtpõhimõtteid ja tegevuskava on kavas kontserniüleselt ühtlustada 2022. aastal. Ühtlasi määratakse siis kord, kuidas kõrgemal juhtimistasemel võetakse arvesse jätkusuutlikkust otsuste tegemisel ning millised komiteed vastutavad keskkonna ja sotsiaalse mõju teemade eest.

Aus ja eetiline äritegevus

Harju Elekter toetub ausatele, läbipaistvatele ja eetilistele juhtimis- põhimõtetele kõigi oma huvirühmadega suheldes. Korruptsiooni (sh altkäe- maksu andmine ja võtmine, huvide konflikt, ametiseisundi ja sellest tuleneva mõjuvõimu kuritarvitamine, omastamine) ja ebaausa konkurentsi (sh oskus- ja siseteabe levitamine ja selle kasutamine isiklikes huvides) suhtes valitseb kontsernis nulltolerants nii töötajatele kui ka partneritele.

Korruptsiooni ja ebaausa konkurentsi ennetamisel, vältimisel ja nendest tulenevate riskide maandamiseks on kokku lepitud teatud põhimõtted: näiteks suuremahuliste tehingute korral kaasatakse lisaotsustaja, et vältida muu- hulgas ärilistest, perekondlikest või muudest sidemetest tuleneda võivat huvide konflikti. Töötajatel on keelatud võtta vastu ja anda kingitusi ning pakkuda hüvesid eesmärgiga mõjutada klienti endale või ettevõttele soodsamas suunas. Tegevustes järgitakse seadusi ning väljakujunenud tavasid ja norme.

Harju Elektri ettevõtete juhtimistasanditel on kehtestatud eeskirjad, juhendid ja suulised kokkulepped, mis aitavad suurendada läbipaistvust ja maandada maineriske ning selle kaudu hoida kontserni usaldusväärsust turul ja suhetes huvirühmadega. Võtmeisikud peavad deklareerima oma ettevõtlushuve ning siseinfo valdajad kinni pidama kehtestatud tegevusreeglitest. Selleks, et kontserni töötajad oleksid kursis vajalike juhiste ja kohustustega, tutvustatakse neile tööle asumisel töö sisekorrareegleid ning korraldatakse regulaarselt valdkonnapõhiseid koolitusi ja siseauditeid.

Avatud organisatsioonikultuuri kujundamine aitab kaasa sellele, et töötajatel oleks vajalik informatsioon tööalaste otsuste tegemiseks ning juhtkond oleks teadlik kriitilistest, suurte majandusriskidega seotud tehingutest ning võimalikest mittevastavustest.

2021. aastal Harju Elekter kontsernis:

- ei registreeritud ühtegi korruptsioonist tulenevat vahejuhtumit, mistõttu ei vallandatud ühtegi kontserni ettevõtte töötajat, ei määratud vastavaid

trahve ega esitatud ühtegi sellekohast kohtukaebust ning mille käigus oleks lõpetatud äritegevuse partneritega sõlmitud lepinguid või peatatud nende uuendamine korruptiivse käitumise tõttu;

- ettevõtete tegevustes ei olnud mittevastavusi kehtivate regulatsioonidega (sh sotsiaal-, majandus-, ja looduskeskkonnas), mistõttu ei saadud rahatrahve ega mitterahalisi sanktsioone;
- ei pöördutud seadustele mittevastavuse eest ühegi kontserni ettevõtte ega töötaja poole kohtuasjus;
- ettevõtted ei panustanud poliitilistesse tegevustesse ei rahalise ega mitterahalise toetuse kaudu.

Küberturvalisus

Harju Elekter kontsern on küberturvalisusega tegelenud ning seda oluliseks pidanud aastaid, kuid 2021. aastal võeti küberturvalisus äritegevuse järjepidevuse tagamiseks üheks prioriteediks. Selle raames tegeles Harju Elekter veelgi rohkem ennetavate tegevustega äriprotsesside kaitses vältimaks aja- ja ressursimahukaid küberrünnete tagajärgi. Osaliselt või täielikult halvatud äriprotsesside taastamine võib võtta nädalaid või isegi kuid ning on kulukas. Puuduliku küberhügieeni või -ründe tulemusena võib ühe vara kompromiteerimine viia kogu ettevõtte digitaalse keskkonna ülevõtmiseni.

2021. aasta tegevused kontserni küberturvalisuse edendamiseks:

- kõikides kontserni ettevõtetes tehti küberhügieeni koolitus, mille käigus jagati töötajatele teavet kübermaailma ohtude ja nendega toimetulemise kohta. Ühtlasi võimaldas koolitus saada tagasisidet küberturvalisuse valdkondade kohta, mis vajavad rohkem tähelepanu ja selgitamist. Küberhügieeni koolitust hakatakse kõikides kontserni ettevõtetes korraldama iga-aastaselt;
- IT taristus tõhustati turvalisust, et tagada parem vastupanuvõime küberrünnete korral;
- jätkati e-kirjade kaitse tugevdamist, et tagada võimalikult turvaline elektronposti keskkond suhtlemiseks ja infovahetuseks.

Toode ja klient

Harju Elektris on tugeva ja pikaajalise kliendisuhte aluseks kvaliteetsed tooted, tarnekindlus, sujuv koostöö ja kliendi mõistmine. Lisaks sellele on kliendi seisukohast oluline ettevõtte usaldusväärsus, mis on seotud jätkusuutliku tegevuse ja pika ajalooga.

Harju Elektri tooteks on elektrifitseerimislahendused, mis hõlmavad jaotus- ja komplektalajaamu, kesk- ja madalpinge jaotusseadmeid, päikese-paneele ja invertereid, elektriautode laadijaid, tehnilisi hooneid, aga ka releekaitse- ja juhtimissüsteeme ning sagedusmuundureid. Lähtuvalt kontserni fookusteemadest on Harju Elektri esimeseks prioriteediks kvaliteetse toote pakkumine.

Kontserni vaates on toode kvaliteetne, kui:

- toode on ohutu, vastab kliendi etteantud tehnilistele nõuetele ja on visuaalselt korrektne;
- toode ületab kliendi ootusi ning pakub kliendile lisaväärtust;
- toote valmistamisega seotud protsessid on kooskõlas kohaldatavate seadusjärgsete ja normatiivsete nõuetega.

Kontsern peab kvaliteedijuhtimises oluliseks seitset printsiipi:

Kliendikesksus

Põhifookus on suunatud kliendi nõuete ja ootuste täitmisele, et suurendada kliendirahulolu.

Eestvedamine

Iga taseme juht vastutab oma tööloigus kvaliteedi eest. Seejuures edendab ta protsessides järjepidevat parendamist ning osaleb organisatsiooni eesmärkide saavutamises.

Inimeste kaasamine

Kontserni mõjusaks ja tõhusaks juhtimiseks kaasatakse inimesi kõikidel tasanditel ning nende motiveerimine ja koolitamine panustab ettevõtte eesmärkide saavutamisse. Lisaks innustatakse töötajaid võtma vastutust oma töö kvaliteedi eest.

Protsessikeskne lähenemine

Kontsern juhib tegevusi omavahel seotud protsessidena, mis toimivad kooskõlalise süsteemina, et saavutada kvaliteedialased eesmärgid.

Parendamine

Kliendi ootuste ületamiseks ning rahulolu tagamiseks tähtsustab kontsern oma protsesside järjepidevat parendamist.

Tõendus põhiste otsuste tegemine

Kontsern langetab otsused põhinedes andmetel ja teabe analüüsil ning hindamisel.

Suhete juhtimine

Kontsern peab edu saavutamise juures oluliseks suhete juhtimist asjakohaste huvipooltega. Rõhku pannakse tarnijate arendamisse ja hea kommunikatsiooni hoidmisele.

Kvaliteedijuhtimissüsteem on kõigis kontserni ettevõtetes sertifitseeritud vastavalt ISO 9001:2015 standardile. Sertifikaat näitab, et Harju Elektri jaoks on oluline järjekindlalt pakkuda nii kliendi kui ka kohaldatavatele seadusjärgsetele nõuetele vastavaid tooteid ning tagada kliendirahulolu.

Kvaliteedi teemasid käsitletakse igapäevase juhtimis-, müügi-, arendus- ja tootmistegevuse ning logistika ja kinnisvaraarenduse lahutamatu osana. Seejuures peetakse oluliseks kvaliteedi tagamist terve toote elutsükli jooksul.

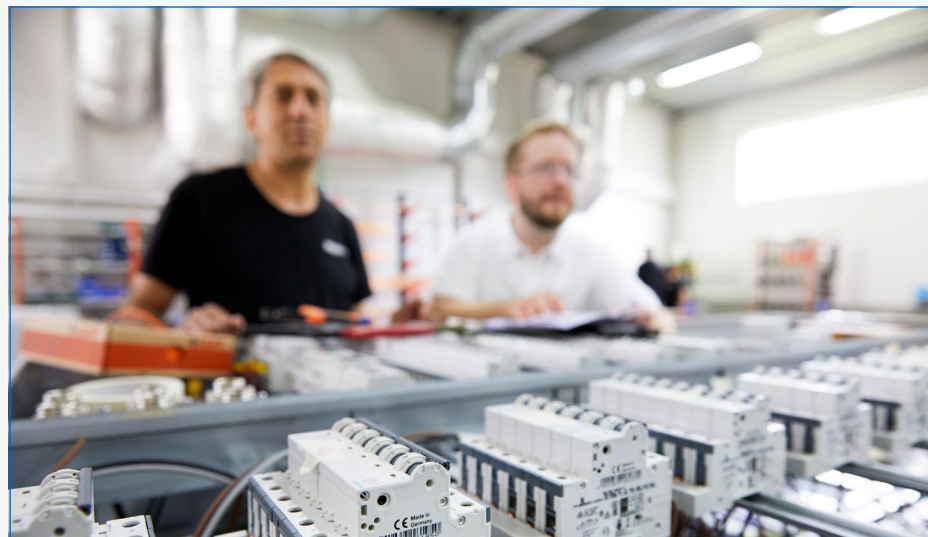
Kvaliteetne väljund saavutatakse tänu korrektsele tarneahela planeerimisele, kompetentsele tööjõule, tagasisidestamise süsteemi loomisele ja kvaliteedikontrolli rakendamisele erinevates etappides, mis aitab tuvastada vead võimalikult varajases staadiumis.

Arendustegevus

Harju Elektri arenduspõhimõtete kohaselt on tootearenduse eesmärk pidevalt tellijate vajadustele vastavaid tooteid välja töötada ning tehnoloogiat täiustada. Äriarenduse vaates on oluline tagada Harju Elektri tootmisvõimekus kaasaegsete tootmisüksuste ja efektiivsete tootmisprotsesside näol. Kontserni arenduskulud ulatusid aruandeaastal 1,98 (2020: 1,77) miljoni euroni, moodustades 1,3% kontserni müüginahust.

Tootearenduse projektidega tegelevad Harju Elektris elektri- ja mehaanika-insenerid kõigis asukohariikides. Energiasektorile suunatud tootearendusressurss on kontsernis koondunud peamiselt Eestisse. Soome ettevõtte on spetsialiseerunud tööstusele suunatud toodete ja taastuvenergia lahenduste arendamisele. Harju Elektri Leedu ettevõtte insenerimeeskond fookuseerib peamiselt projekti- ja kliendikohastele terviklahendustele merenduses ja tööstussektoris; Rootsis taristu- ja energijaotussektoris.

Tootearenduses dikteerib kontserni tegevust olulisel määral klientide nõudlus uuenduslike lahenduste järele. Harju Elekter on võtnud eesmärgiks käia kaasas üldiste turutrendidega ning pöörata valdkonnaga seotud teemade innovatsioonile suuremat tähelepanu. See on võimalus kliente paremini aidata, nende ootustele vastata ning pakkuda oma inseneridele põnevat tööd.

Kontserni võimalused innovatsiooni luua väljenduvad kolmes vaates:

- Tootearenduses otsitakse nii ise kui ka koostöös klientidega kohti, kus tooteid nutikamalt koostada või tõhusamalt toimima panna. Kontsern panustab ka ise uute toodete rakendusuringutesse ja arendusse (nt energiasalvestid).
- Tootmises viiakse pidevalt ellu muutusi, mis tehnoloogia või protsesside uuendamise näol tootmistegevust efektiivsemaks muudavad.
- Tarneahelas tehakse koostööd, et arendada ja täiustada juba väljakujunenud struktuure.

Tootmise efektiivsemaks toimimiseks pööras Harju Elekter 2021. aastal erilist tähelepanu tootmisjuhtimise infosüsteemide arendusele nii juurutamise kui ka protsesside ja vajaduste kaardistamise võtmes.

Tootearenduse toetamiseks pandi rõhku tootmisvõimekuse jätkusuutlikule kasvatamisele. Selleks tegi Harju Elekter kinnisvaraarendusi, arendas päikese- parke keskkonnasõbraliku elektri saamiseks ning investeeris masinaparki.

2021. aastal tehti täiendavaid arendusi uutele elektriautode laadimis- jaamadele ElektrA, mida sügisest hakati müüma Soome turul. Samuti arendati kontsernis edasi laevadel kasutatavaid elektriseadmeid kõrgtehnoloogilisel tasemel.

Jätкус alajaamade tootepere uuendamine ja täiendamine. Viimastel aastatel on kontserni fookuses olnud Rootsi suunalised arendustegevused ning uued alajaamad peavad silmas just Rootsi turu nõudeid ja eripärasid. Aasta jooksul töötati välja mitmed uued keskkonnasõbralikud õhkiolatsiooni ja keskpingseseadmega komplektalajaamad, mis läbisid edukalt IEC standardite kohased tüüptestimised. Esimesed uute seadmete tärned Rootsi klientidele tehti 2021. aasta kolmandas kvartalis.

Tegeleti jätkuvalt tehasetooteliste erialajaamade ja tehniliste hoonete arendamisega, mille järele turu nõudlus on viimastel aastatel oluliselt suurenenud ning kus kasvu jätkumist on oodata ka tulevastel perioodidel. Suur osa nõudluse kasvust on seotud andmekeskuste arendustega, mis moodustavad ka põhilise osa Harju Elektri erialajaamade projektidest. Aasta jooksul tarniti lahendusi mitmetele projektidele Euroopas ning saadi tellimusi projektidele nii Austraalias kui ka Uus-Meremaal, mille tärned toimuvad 2022. aastal. Järjest suureneva nõudluse rahuldamiseks kasvatati 2021. aastal elektrijaamade ja tehniliste hoonete tootmise võimekust ka Leedu tehases.

Seoses ülemaailmse rohepöördega on Harju Elekter koostööpartneritega sisenenud rohevesiniku tootmiseks vajalike süsteemide turule. 2021. aasta

jooksul saadi mitmeid tellimusi sagedusmuundursüsteemide arendamiseks elektrolüüseritele, mille esimesed tärned toimuvad 2022. aastal.

Kvaliteet toodetes ja kliendisuhetes

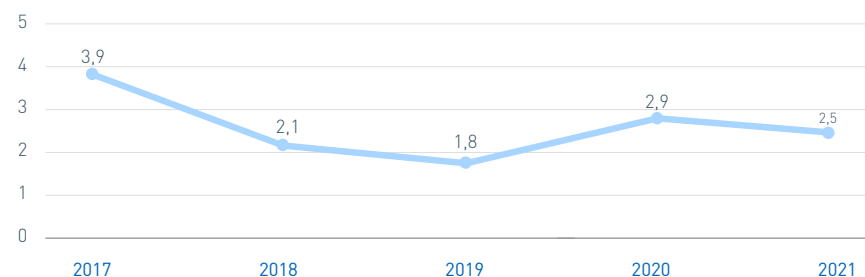
1. Kliendid

Harju Elektri jaoks on klientide tagasiside ja soovitude kogumine olulisel kohal. Kuigi kontserni ettevõtted kasutavad erinevaid meetodeid kliendi tagasiside kogumiseks ja analüüsiks, siis mõõdavad kõik üldist rahulolu, soovitusvalmidust ning toodete ja insenertehniliste lahenduste vastavust ootustele. Saadud tagasiside aitab kaardistada klientide üldist hoiakut ettevõtte suhtes, mõista põhjuseid ja teha järeldusi. Kõik kliendipöördumised registreeritakse, analüüsitakse ning kaebused võetakse erilise tähelepanu alla.

Võrreldes eelmise perioodiga kliendi rahulolu vähenes seoses tarne- kindluse langusega, mis tulenes ülemaailmsest materjali defitsiidist. Kontserni keskmine rahulolu oli 75 punkti 100st (2020. a 78, 2018-2019. a 80). Aruandeaastal jäi kontserni kõikidel ettevõtetel nõuetele vastavate toodete (kvaliteet, õigeaegne tarne) osakaal vahemikku 49-100%. Kontserniülene keskmine näitaja oli 84% (2020: 90%).

Kontsernivälistelt klientidelt laekus reklamatsioone keskmiselt 2,5 (kliendikaebus iga miljoni euro müügitulu kohta; 2020: 2,9).

Kliendikaebus iga miljoni euro müügitulu kohta

2. Tarnijad

Sobivate ostutingimuste saamiseks peetakse Harju Elektris heaks tavaks ostude korral hangete korraldamist ja alternatiivide kaalumist. Oluline on hinnata tarnijatega seotud riske ja mitte jääda olukorda, kus ettevõtte kasutab ainutarnijaid. Viimasel paaril aastal on tehtud esimesi samme ka kontserniülese ostutegevuse suunas. Ühtsed lepingud tarnijatega toetavad paremate tarnetingimuste ning sujuva ja läbipaistva protsessi saavutamist.

Tarnija valikul lähtutakse tema tuntusest, mainest ja usaldusväärsusest, kvaliteedist, tarnetingimustest ja hinnast. Odavamast maksumusest olulisem on hinna ja kvaliteedi suhe. Peamised koostööpartnerid on pigem püsivad ning uusi otsitakse eelkõige siis, kui tekib vastav vajadus või turule tuleb uus toode.

Kontserni ettevõtete jaoks on oluline tarnijatega heade partnerlussuhete hoidmine ning pidev tagasisidestamine. Heaks tavaks on olnud tarnijate külastamine ning auditeerimine, et veenduda nende usaldusväärsuses ja jälgida tellimuste täitmise korraldamist. COVID-19 tõttu lükkusid mitmed tarnijate külastused edasi.

Kontserni ettevõtted korraldavad perioodilisi tarnijate hindamisi. Olulisemad kriteeriumid on OTD (*On-Time-Delivery*) ja kvaliteet. Tarnijatele saadetakse tagasiside ning vastavalt tulemustele vaadatakse koos üle arenemisvõimalused.

2021. aastal võttis AS Harju Elekter Elektrotehnika fookusesse teenusepakkujad ning koostas uutele ja olemasolevatele teenusepakkujatele hindamise kriteeriumid, mille alusel koostada arendusplaani oma koostööpartneritele või vahetada välja olemasolevad.

COVID-19-st tingitud tarneahela probleemide tõttu on koostöö tarnijatega olnud 2021. aastal rohkem fookuses kui eelnevatel perioodidel. Probleemide leevendamiseks ja lahenduste leidmiseks panid kõik kontserni ettevõtted rohkem rõhku tarnijate tulemuste seirele, pidevale suhtlusele ja tarnijaga ühiste lahenduste leidmisele. Riskide maandamiseks suurendasid ettevõtted oma laovarustid ning leidsid alternatiivseid tarnijaid.

2021. aasta AS Harju Elekter Elektrotehnika suureks kvaliteedi parendusprojektiks oli tarnija reklamatsioonide protsessi ülevaatus. Parenduse üheks osaks oli kategoriseerimise süsteemi loomine, et prioritseerida kriitilisemaid kvaliteediprobleeme. Selle tulemusel hakkasid tarnijaid rohkem rõhku panema juurpõhjuse analüüsile ja korrigeerivatele tegevustele.

3. Auditid

3.1 Välisauditid

Klientide, järelevalveasutuste, toodete sertifitseerimise firmade või litsentsivalmistuse müüjate poolsed auditid ja kontrollid on kontserni ettevõtetes regulaarsed. Aruandeaastal läksid kõikides ettevõtetes korralised ISO 9001:2015 auditid väga hästi. Audiitorid tõid välja tugevusteks juhtkonna eestvedamise parendustes, töötajate kompetentsuse ja paindlikkuse vastavalt kliendi vajadustele.

2021. aastal kliendiauditite raames tootekvaliteedi vaates mittevastavusi ei tuvastatud.

2021. aastal saadud sertifikaadid:

- Harju Elektri Leedu ettevõtte sai AQAP-2110-2016 sertifikaadi, mis võimaldab osaleda NATO hangetes ning RINA sertifikaadi.
- Harju Elektri Rootsi ettevõtte tehnoloogiliste hoonete tooted viidi vastavusse EI60 tulepüsivusklassile.

3.2 Siseauditid

Siseauditid on osa järjepidevast parendusest. Seejuures pole auditeerimise eesmärgiks puuduste otsimine, vaid vastavuste ja parendusvõimaluste leidmine. Auditi käigus on audiitor ja auditeeritav parendusprotsessi partnerid.

Kontserni tütarettevõtted viivad plaani alusel läbi siseauditeid ning siseaudiitorite meeskond koosneb erineva taustaga kompetentsetest töötajatest. Siseauditi leide kasutatakse samuti sisendina organisatsiooni parendamisel: kõik tähelepanekud ja mittevastavused registreeritakse ning nende alusel tehakse tegevusplan leidude likvideerimiseks.

4. Kvaliteeti tõstvad tegevused aruandeaastal kontserni ettevõtetes

Kontserni 2021. aasta protsesside parendused teenuse kvaliteedi tõstmiseks:

- Eesti ettevõtte AS Harju Elekter Teletehnika suurim parendusprojekt oli uue ERP süsteemi Monitori rakendamine, mis mängib suurt rolli ettevõtte protsesside arendamisel.
- Eesti ettevõtte AS Harju Elekter Elektrotehnika töötas välja kehva kvaliteedi kulu mõõdiku. Selle eesmärgiks on saada ülevaade, mis probleemid tekitavad ettevõttes kõige suuremaid kvaliteedialaseid kulusid. Lisaks otsustati tähtsustada protsessipõhist juhtimist, mille parendustegevused jätkuvad 2022. aastal.
- Soome ettevõtte Telesilta Oy võttis ette oma lao arendamise.

5. Valmistoodete ohutus

Muude kvaliteedinõuete puhul on kontserni ettevõtete jaoks **oluline tagada iga valmistoota kasutamise ohutus.**

Seda aitavad saavutada neli etappi:

- Ohutu kasutamine saab alguse tootearenduse käigus loodud tehnilisest lahendusest, mis peab vastama kindlate standardite nõuetele.
- Enne seeriatootmist või suurt eritellimustööd peavad uued tooted läbima tüüpikatsed võimalike ohtude osas või kliendi ülevaatused (perioodiliselt toimuvad nn *Factory Acceptance Test* ülevaatused).
- Iga töötaja vastutab kvaliteetse toote valmistamise eest.
- Lõppkontrolli ülesanne on tuvastada toodetes võimalikud inimtegurist ja komponentide defektidest tingitud vead. Selle tulemusel saavutame vastavuse kliendi ootustele ja vähendame ettevõtte keskkonnamõju.

Kontserni ajaloos ei ole viimase paarikümne aasta jooksul teada juhtumeid, kus kontserni ettevõtetes oleks tekkinud tootmisviga, mis oleks tekitanud valmistoota kasutamise ajal eluohtliku olukorra.

Kontsernil on sõlmitud tootevastutuskindlustuse lepingud võimalike kahjujuhtumite korvamiseks.

Personal

Harju Elektri personalistrateegia alusel on ettevõtte efektiivse ja tulemusliku tegutsemise peamiseks garantiiks inimesed oma teadmiste, oskuste, kogemuste ja motivatsiooniga.

Näeme oma rolli toetava töökeskkonna loomises ja heade töötingimuste pakkumises – püüame olla töötajate silmis hinnatud tööandja. Sotsiaalselt vastutustundliku ettevõtte väärtustame ja arendame oma töötajaid, pakkudes neile uusi väljakutseid ja rakendades samal ajal järelkasvu planeerimise tegevusi. Töötajate areng liigub professionaalsuse, paindlikkuse, iseseisvuse ja kliendile orienteerituse suunas.

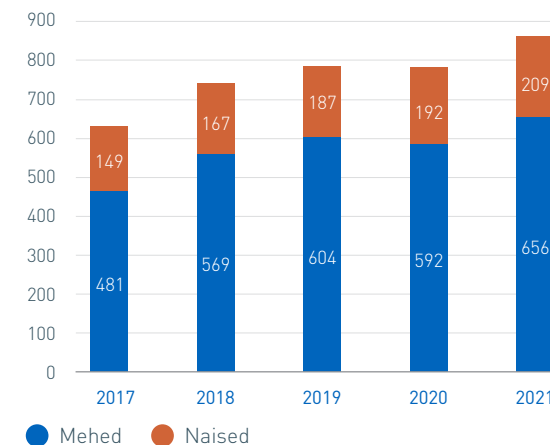
Aruandeperioodi lõpu seisuga töötas Harju Elektris 865 inimest, mis on 81 töötajat enam kui aasta tagasi. Suurim juurdekasv oli Leedus ja Eestis. Leedus oli see seotud tehase laiendusega ja Eestis tootmismahdade kasvuga. Mõlemal juhul mängisid rolli COVID-19-st tingitud

muutused töökorralduses. Kontserni töötajaskonnast moodustasid 24% naised. 16 tippjuhist (nõukogu, juhatus ja tegevjuhid) 1 on naine.

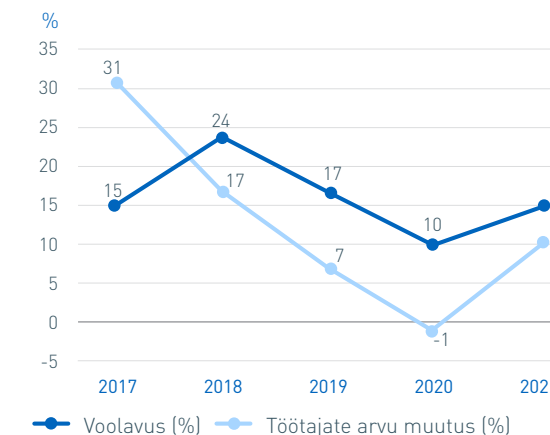
Kõigist Harju Elektri töötajatest töötab täisajaga 98% ning tähtajatu töölepinguga 99%.

2021. aastal oli tööjõu volavus Harju Elektri ettevõtetes 15%, mis on suurem kui 2020. aastal (10%), mil see oli erakordselt madal. Töötajate volavus kasvas eelkõige Eestis ja Rootsis. Eestis on see seotud tööturu elavnemisega võrreldes eelmise aastaga ning Rootsis ettevõtte restruktureerimise otsusega, mille järgi koondatakse erinevate asukohtade tegevus kahte tootmisüksusesse.

Töötajate arv

Töötajate volavus ja arvu muutus

Töötajad, seisuga 31.12.2021

	Eesti	Soome	Leedu	Rootsi	Kokku	Osakaal töötajatest
Töötajaid kokku	381	152	256	76	865	
<i>sh administratiiv ja insenertehniline personal</i>	128	59	69	34	290	34%
<i>sh töölised</i>	253	93	187	42	575	66%
<i>sh Mehi</i>	265	132	188	71	656	76%
<i>sh Naisi</i>	116	18	68	5	209	24%
<i>sh Alla 30 aastased</i>	60	42	68	17	187	22%
<i>sh 30-49 aastased</i>	207	73	156	41	477	55%
<i>sh 50 aastased ja vanemad</i>	114	37	32	18	201	23%
Kontserni ettevõtete tippjuhtide arv*	10	3	1	2	16	
<i>sh Mehi</i>	9	3	1	2	15	94%
<i>sh Naisi</i>	1	0	0	0	1	6%
<i>sh 30-49 aastased</i>	6	1	1	1	9	56%
<i>sh 50 aastased ja vanemad</i>	4	2	0	1	7	44%
Uued töötajad	70	27	77	19	193	
<i>sh Mehi</i>	20	3	18	3	44	23%
<i>sh Naisi</i>	50	24	59	16	149	77%
<i>sh Alla 30 aastased</i>	20	23	27	6	76	39%
<i>sh 30-49 aastased</i>	41	3	44	9	97	50%
<i>sh 50 aastased ja vanemad</i>	9	1	6	4	20	11%
Lahkunud töötajad **	54	14	44	10	122	
<i>sh Mehi</i>	10	3	13	2	28	23%
<i>sh Naisi</i>	44	11	31	8	94	77%
<i>sh Alla 30 aastased</i>	15	2	20	3	40	33%
<i>sh 30-49 aastased</i>	33	9	24	6	72	59%
<i>sh 50 aastased ja vanemad</i>	6	3	0	1	10	8%
Keskmine voolavus ***	14%	10%	19%	13%	15%	

* Osad tippjuhud on määratud mitme ettevõtte juhtimisstruktuuri.

** Sh nii vabatahtlikult kui ka pensionile mineku või surma tõttu.

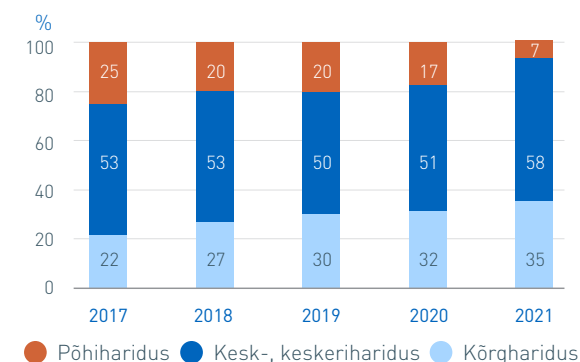
*** Aasta jooksul vabatahtlikult lahkunud töötajate arv jagatud keskmise töötajate arvuga.

Töötajate arendamine ja järelkasv

Harju Elektris töötavad erineva hariduse ja vanusega inimesed, kes on ettevõttele lojaalsed. Keskmine töötaja vanus on 40,7 aastat ja pikima staažiga töötajad on olnud ettevõttes üle 40 aasta. Harju Elektri edukas tulevik toetub pika staažiga oma ala professionaalide ning noorte tuleviku tipptegijate koostööle. Kolleegilt kolleegile üle antav tarkus ja kogemus tagab seniste tugevuste jätkumise ning uute ja innovaatiliste praktikate kasutuselevõtu.

Kontserni personali arendustegevuse eesmärk on töötajate igakülgse arengu toetamine, meeskondade tugevdamine ning kogemuste jagamine. Harju Elektris soodustatakse töö kõrvalt täiendava hariduse ning töötajate pädevuse ja erialakutsete omandamist. Aastate võrdluses on näha, et kesk- ja keskeri haridusega ja kõrgharidusega töötajate osakaal on kontsernis tõusnud põhiharidusega töötajate arvelt.

Töötajate haridus

Vastavalt tööjõuturu trendidele on ka kontsernis näha, et töötajal tuleb olla valmis pidevalt juurde ja ümber õppima, möödapääsmatuks muutuvad digitehnoloogia- ja keskkonnateadmised. Spetsiifiliste erialaste oskuste kõrval lähevad aina enam hinda üldised oskused nagu suhtlemis-, läbirääkimis- ja meeskonnatööoskused.

Töötajate ootuste ja tagasiside kogumiseks viiakse Harju Elektris iga-aastaselt läbi arenguveestlusi, mille käigus selgitatakse välja koolitusvajadus ning saadakse väärtuslikku tagasisidet ettevõtte ja juhtimise kohta. 2021. aastal toimusid arenguveestlused 71% (2020: 76%) administratiiv ja inseneritehnilisel personalil ja 59% (2020: 54%) tootmistöötajatel. Kõikides kontserni ettevõtetes jätkatakse uute töötajate sisseelamiskoolituste ja -kavade arendamisega, lisades sinna rohkem kontserniüleseid ja vastutustundliku ettevõtte põhimõtteid. Juhtidele mõeldud koolitused on andnud neile praktilisi vahendeid juhtimise parandamiseks ning juhiseid sujuvamaks koostööks.

Kuigi motivatsioonikoolitusi ning mahukamaid koolitusprogramme 2021. aastal läbi ei viidud, on töötajate keskmine koolitustundide arv veidi kasvanud. Koolitused toimusid esmajoones töötajatele, kellel oli vajadus erialaste teadmiste täiendamiseks. Kokkuvõttes koolitati aasta jooksul 88% administratiivsest ja inseneritehnilisest personalist ning 72% töolistest.

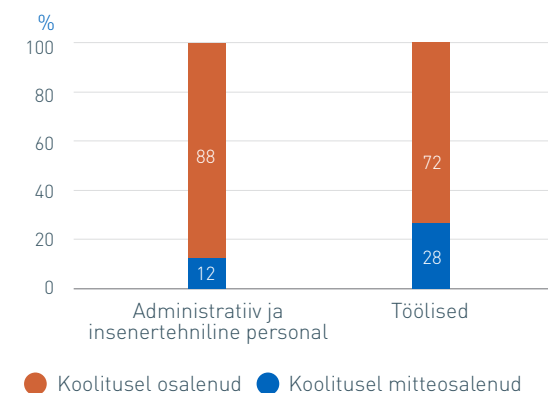

Harju Elektri Leedus asuv tütarettevõtte avas 2021. aastal akadeemia, kus koolitatakse ettevõtte praegusi ja tulevase töötajaid. Akadeemia loomise eesmärgiks on Leedu noortes insenerivaldkonna vastu huvi äratada ning olemasolevate töötajate kvalifikatsiooni tõsta.

Tootmise keskmisest kõrgema ohutusrisiki tõttu on väga oluline tervise- ja tööohutusalaste teadmiste edasi andmine. Kontserni ettevõtete töötajatele korraldati esmaabi-, töö-, tule- ja elektriohutuskoolitusi. Kõiki töötajaid juhendatakse pidevalt jäätmekäitluse osas, et tagada jäätmete liigiti kogumine.

Eesmärgiga panustada insenerivaldkonna professionaalsesse järelkasvu toetatakse akadeemilist õpet praktiliste kogemuste ja teadmiste jagamisega. Korraldatakse noortele ekskursioone ja töövarjupäevi, osaletakse tudengiüritustel, pakutakse praktilist töökogemust. 2021. aastal oli Harju Elektri kontserni ettevõtetes kokku praktikal 29 (2020: 16) õppurit ja tudengit.

2021. aastal koolitusel osalenud töötajate osakaal

Töötajate rahulolu ja motivatsioon

Kahesuunaline suhtlus on koostöös väga oluline, mistõttu on töötajate tagasisidel ettevõtte organisatsioonikultuurile väga tähtis osa. Töötajate arvamuse väljaselgitamiseks viidi 2021. aasta jooksul esimest korda läbi kontserniülene lühiuuring, mis keskendus töö, töökaaslaste, juhtimiskultuuri ja arenguvõimaluste rahulolu mõõtmisele. Rootsi ettevõtte reorganiseerimise tõttu rahuloluküsitlust läbi ei viinud.

Rahulolu-uuringu tulemused riikide lõikes

	Eesti	Soome	Leedu	Kaalutud keskmine
Rahulolu %	75	84	62	74
Vastamismäär %	68	69	53	66

COVID-19 kriis on ühiskonnas vaimse tervise probleeme süvendanud. Pikad isolatsiooni- ja kodukontori perioodid ning vähendatud kontaktid on raskendanud koostööd ja pannud inimesi tundma üksikuna ning tegema muudatusi paljudes töökorralduslikes küsimustes. Töötajate toetamiseks on Harju Elektri ettevõtetes tehtud erinevaid uuringuid, viidud läbi seminare ja jagatud vaimse tervise toetamise teemalisi materjale. Julgustatakse juhte oma meeskonnaliikmetega avatud suhtlusele, et luua kontakt, kus töötajad saavad oma muredest juhile rääkida. Inimesed, kelle tööülesanded seda võimaldavad, töötavad kodukontoris kombineeritult kontoritööga. Koostöös töötajaga hinnatakse ära kodukontori töötingimused, tuginedes riskianalüüsile ja kodukontoris töötamise juhenditele.

Kontserni tasustamispehmete eesmärk on õiglase, motiveeriva, läbipaistva ja seadusega vastavuses oleva tasustamise korraldamine. Tasustamispoliitika laiem eesmärk on strateegia elluviimiseks vajaliku võimekuse, oskuste ja kogemustega töötajate värbamine, töötajate ja aktsionäride huvide ühildamine ning töötajate motiveerimine. Tasustamissüsteemid koosnevad põhi- ja muutuvtasudest, hüvitistest ja töötajatele suunatud soodustustest.

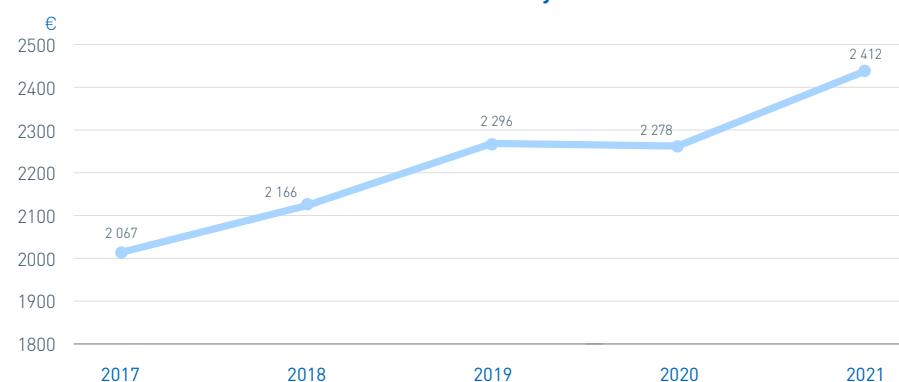

Töötasu suuruse määramise otsus peab olema objektiivne. Enamus ettevõtte töötajatel on võimalus teenida tulemustasu, mis on arvutatud selgete ja läbipaistvate pehmete alusel.

Töötajatele maksti 12 kuuga töötasu, preemiate ja hüvitistena kokku 23,9 (2020: 21,3) miljonit eurot. Aasta keskmine töötasu kuus kontserni töötaja kohta oli aruandeaastal 2 412 (2020: 2 278) eurot.

2018. aastal kinnitasid aktsionärid kolmeaastase aktsiaoptsiiooni programmi juhtidele ja spetsialistidele, mille eesmärgiks on ühildada kontserni ja töötajate pikaajalised eesmärgid. Ühised huvid aitavad tagada kontserni jätkusuutliku arengu ja kasvu vastavalt strateegiale. 2021. aastal kinnitati uus, kaheaastane optsiiooniprogramm AS-i Harju Elekter ja tema tütar-ettevõtete juhatuse liikmetele ja võtmeisikutele.

Keskmine töötasu kuus kontsernis töötaja kohta

Töokeskkond , -ohutus ja -tervishoid

AS Harju Elekter Elektrotehnika, Harju Elekter UAB ja Telesilta Oy protsessid on sertifitseeritud vastavalt töötervishoiu ja -ohutuse standardile ISO 45001:2018. Teised kontserni ettevõtted järgivad sisemisi töokeskkonna ja -ohutuse juhtimissüsteemi põhimõtteid.

Harju Elekter pakub töötajatele tänapäevaseid töö- ja olmetingimusi. Kuna töokeskkonna valdkonnas tajutakse suuri riske, panustab kontsern tööohutuse ja töokeskkonna parendamisse enam, kui seadus seda nõuab. Kontserni kõik ettevõtted on tõstnud töötervishoiu ja -ohutuse juhtimise strateegilisele tasandile.

Koostöös töötervishoiu koostööpartneriga tehakse töötajate tervisekontrolli vastavalt seaduses sätestatud korrale ja töötervishoiuarsti määratud ajavahemiku järel. Teenusepakkuja kaardistab ka vaimse tervisega seotud riske ning koostab terviseauditi aruandeid. Ettevõtetele annab see sisendi tegevusplaaniks ja soovitusel töötajate tervise parandamiseks.

Ettevõtetes tehtavad töokeskkonna riskianalüüsid hindavad töokeskkonna nõuetele vastavust, võimalikke riske ja töötajate soovide täitmist. Kontsernis hinnatakse riske ise ja usaldusväärsete teenusepakkujate abil. Töokeskkonna riskianalüüsi läbiviimine koosneb kolmest osast: töökoha ülevaatusel, mõõtmiste korraldamisest ja töötajatega vestlusest, mis tagab töötajate kaasamise. Tehakse perioodilisi töökohtade ülevaatusi, reageeritakse muudatustele töokeskkonnas ja kaardistatakse uute töökohtade loomisega töokeskkonnast tulenevad ohud. Riskianalüüsi tulemuste põhjal koostatakse töokeskkonna tegevusplaan, mille eesmärk on tagada töötajatele ohutu ning tervislik töokeskkond.

Põhilisteks riskideks on Harju Elektri tootmisettevõtetes liikuvad tõstukid, raskuste käsitsi teisaldamine ning teravad metallist komponendid tootmise alal. Riskide maandamiseks on loodud ohutusjuhendid, mille alusel on

töötajatele kasutuseks antud isikukaitsevahendid ning tehtud töötajate ohutusalane juhendamine. Olulist rolli mängivad ka ohutusringkäigud, mille tähelepanekud aitavad ennetada tööõnnetusi.

2021. aasta lõpus võttis kontserni Eesti ettevõtte AS Harju Elekter Elektrotehnika fookusesse töötajate ergonoomika. Arvutitöökohaga töötajatele viidi läbi 2-tunnine koolitus. Loengutes räägiti täpsemalt kontori ja kodukontori tööst, riskidest ja töövahenditest. Kõik, kes avaldasid soovi, said pooltunnise töökoha ülevaatusel ning lisaks tehti kaks mahulisemat tootmisprotsessi ergonoomika ülevaatus. Töökohtade ülevaatus annab selgust vajalike muudatuste kohta nii töötaja enda kui ka töokeskkonna mõistes. Jätkutegevused on planeeritud 2022. aastasse.

Soome ettevõtte Harju Elekter Oy viis samuti läbi töötervishoiu projekti, mille eesmärk oli leevendada töötajate luu- ja lihaskonna vaevusi ning toetada töös toimetulekut. Pöörati tähelepanu luu- ja lihaskonna lihaste säilitamisele ning lihaskonna üldseisundi tugevdamisele. Projektiga jätkatakse 2022. aastal.

2021. aastal tegeleti COVID-19 riski maandamisega, et vältida haiguskoldeid tööl ning tagada töötajate ohutus. Selleks rakendasid ettevõtted vastavalt olukorrale karmimaid nõudeid: kaitsemaskide kandmine töökohal, pindade ja käte desinfitseerimine, külaliste vastuvõtmise piiramine, võimaluse korral töötajate kodukontoris suunamine.

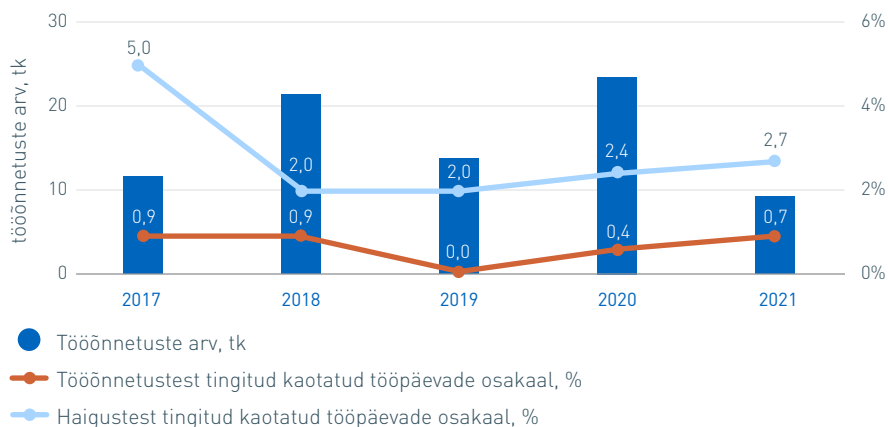
Harju Elektri jaoks on oluline klientide poolne tagasiside. AS-i Harju Elekter Elektrotehnika auditeerisid aruande perioodil Elenia Oy ja Caruna Oy. Positiivse tagasisidena toodi napikate tööõnnetuste registreerimiste kasvu aastate lõikes, kuna see näitab, et töötajad on teadlikumad töokeskkonnas olevatest ohtudest.

Ettevõtetes jälgitakse süsteemselt töötajate tervise ja töökeskkonnaga seotud näitajaid, et nende alusel võtta kasutusele ennetavaid tegevusi.

2021. aastal registreeriti 9 tööõnnetust (2020: 22), millest ükski ei lõppenud surmaga. Samuti ei registreeritud ühtegi kutsehaiguse juhtu. Kontserni ettevõtetes oli tööõnnetustest tingitud kaotatud tööpäevade osakaal keskmiselt 0,7% ja haigustest tingitud kaotatud tööpäevade osakaal keskmiselt 2,7%, mis on suurem võrreldes eelmiste perioodidega seoses COVID-19-ga.

Tööõnnetused ja kaotatud tööpäevad

Mitmekesisus ja õiglane kohtlemine

Harju Elektris töötavad eri kultuuri-, hariduse ja ametialase taustaga inimesed. Meie jaoks on oluline tagada, et kedagi ei diskrimineeritaks tema ea, soo, usu, päritolu, puude, perekonnaseisu või muude asjaolude tõttu. Need teemad on paika pandud ka kontserni käitumiskoodeksiga.

Värbamisprotsessis on lisaks kandidaadi teadmistele ja oskustele oluline mõista, kas kandidaat sobitub organisatsiooni väärtustega ning olemasoleva meeskonnaga. Värbamisprotsessid on rollipõhised ja läbimõeldud, et iga samm annaks kandidaadile võimaluse tundma õppida organisatsiooni ja inimesi ning ettevõttel potentsiaalset meeskonna liiget. Vabade töökohtade täitmiseks korraldatavad konkursid on avalikud, kuid lisaks sellele teavitatakse tööpakkumistest ettevõttesiseselt. Julgustatakse oma töötajaid pidevalt arenema ja toetatakse töötajate meeskondade vahelist liikumist. Värbamisel ja juhtimisel järgitakse võrdse kohtlemise printsiipi.

Kaasamine ja sisekommunikatsioon

Parimal viisil töötajateni jõudmiseks, nende kaasamiseks, kuulamiseks ning avatud organisatsioonikultuuri loomiseks kasutakse erinevaid võimalusi ja kanaleid.

Kontserniülese sisekommunikatsiooni ja koostöö edendamisel on võtme-tähtsus tööreisidel ning erinevate riikide töötajaid kaasavatel projektidel ja üritustel. Ühtse ja positiivse kultuuri kujundamine panustab ühtse Harju Elektri brändi loomisesse. Harju Elektri ühtsuse suurendamiseks on võetud eesmärgiks luua kontserni kõiki ettevõtteid ja töötajaid kaasavaid programme. 2022. aastal on plaanis luua kontserniülene siseveeb info liikumise hõlbustamiseks ja ühise infovälja loomiseks.

2021. aastal toimus koostöö ja infovahetuse soodustamiseks Harju Elektri eri riikide tootmisjuhtidele ja tootmisega seotud inimestele Leedu ettevõttes parima praktika päev. Ürituse raames said osalejad tutvuda üksteisega, Leedu tehase laiendusega ning jagada omavahel toimivaid praktikaid ja õppekogemusi. Positiivse tagasiside põhjal on kavas sellist koostöövormi jätkata ka tulevikus.

Harju Elekter aktsepteerib oma töötajate kuulumist ametiühingutesse. Ametiühingu kokkulepped on sõlmitud viies kontserni ettevõttes.

Eestis tegutsevatel tootmisettevõtetel on konstruktiivne koostöö Keila Tööstusküla Ametiühinguga KETA, mille liikmeks on end registreerinud ligikaudu 30% nimetatud ettevõtete töötajatest. Kollektiivlepingus sätestatud kohustused ja hüved laienevad kõikidele töötajatele sõltumata ametiühingusse kuulumisest. Kontserni Leedu ettevõtte töötajad kuuluvad vabatahtlikkuse alusel kohalikku ametiühingusse ja Soome ning Rootsi ettevõtete töötajad kuuluvad kohalikesse erialaliitudesse.

Ametiühing on oluline kanal kontserni juhtkonna ja töötajate vahelise teabe levitamisel ning töötajatega seotud muude tegevuste korraldamisel. Lähtuvalt majanduskeskkonnast vaadati aasta lõpus üle kollektiivlepingutes olevad soodustuste- ja tasusüsteemid ning ajakohastati neid.

Keskkond

Harju Elektri keskkonnaaspektide juhtimine põhineb kolmel põhimõttel:

1

Keskkonna-
seaduste ja
-määruste
täitmine

2

Perioodiline
keskkonnaaspektide
analüüs ja keskkonna-
mõju hindamine

3

Vajalike parendus-
meetmete ja keskkonna-
juhtimissüsteemi
standardi ISO 14001
rakendamine kontserni
tootmisettevõtetes

Kontserni kõik tootmisettevõtted omavad ISO 14001:2015 sertifikaati.

Harju Elektri ettevõtete hinnangul on nende tegevuse peamiseks keskkonnaaspektideks elektri- ja soojusenergia tarbimine tootmisruumides, komponentide ja materjalide kasutamine toodetes, jäätmete teke ning transportteenuste kasutamine toote veol. Kõik kontserni ettevõtted järgivad keskkonnanõudeid, mis tulenevad seadustest, normatiividest, ühiskonnast ja klientidelt. Tegevuskavad keskenduvad protsesside optimeerimisele, materjalide ja ressursside

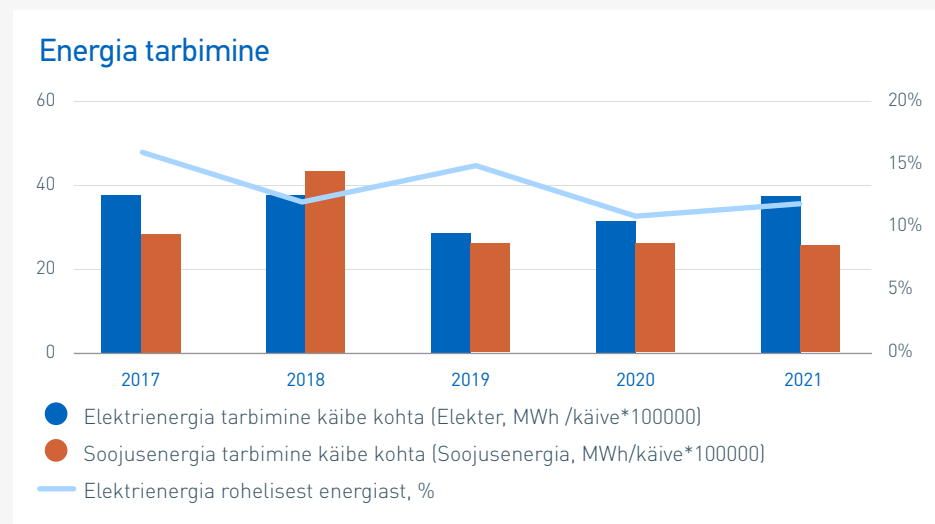
säästlikumale kasutamisele, töövõtete ja tehnoloogiate tõhustamisele ning minimaalse võimaliku keskkonnamõju saavutamisele. Tähtsustatakse ennetustegevusi, et ei tekiks keskkonnavalmeid kõrvalkaldeid ega rikkumisi.

Kontserni ettevõtetes ei toimunud 2021. aastal nagu ka sellele eelnevatel aastatel mitte ühtegi keskkonnaseaduste või -määrustega seotud rikkumist.

Energia

Kontserni ettevõtetes vähendatakse elektri- ja soojusenergia tarbimist nutikate ja säästlike tehnoloogiate ning energiatõhusate hoonete ehituse kaudu. Lisaks tütarettevõtete kasutuses olevatele hoonetele on oluline tagada energiasäästlikkus ka arendatava tööstusliku kinnisvara puhul Keila ja Allika Tööstuspargis ning Haapsalus.

Harju Elektri ettevõtteid tarbisid 2021. aastal 5683 (2020: 4568) MWh elektrienergiat ja 3952 (2020: 3892) MWh soojusenergiat. Elektrienergia tarbimise tõus oli seotud uute tootmispindade kasutusele võtmisega, uute seadmete lisandumisega, tootmismahude suurenemisega ning töötajate arvu kasvuga.

2021. aastal jätkati ettevõtetes vanade luminofoorlampide vahetamist LED-valgustuse vastu, ühtlasi paigaldati liikumisanduritega valgustid. Kontserni erinevate hoonete sise- ja välisvalgustuse asendamine energiatõhusamatega on olnud pikaajaline tegevus, mille eesmärgiks on asendada kõik varasemad valgustid LED-valguslahendustega. Projektiga jätkatakse ka 2022. aastal.

Harju Elektri ettevõtteid vahetavad jõudu mööda välja vanu tootmismasinaid uute energiatõhusamate vastu eesmärgiga vähendada seadmete töötamiseks kuluvat energiat.

Tööstusliku kinnisvara arendamisel lähtub Harju Elekter keskkonnasäästlikkuse põhimõttest:

- Uusehitiste puhul hinnatakse põhjalikult, milline kütelahendus on antud hoonele või tootmisviisile sobivaim. Uued hooned ehitatakse soojapidavamaks, kui nõuded ette näevad. Kõik uued Harju Elektri poolt ehitatud hooned alates 2017. aastast on varustatud katusel olevate päikesepaneelidega ning seda põhimõtet järgitakse ka edaspidi.
- Vanemaid hooned renoveeritakse jooksvalt energiatõhusamaks: soojustatakse seinu ja katuseid, kaasajastatakse kütte- ja ventilatsioonisüsteeme.

Sellised parendustegevused aitavad paremini vastata rentnike kasvavatele ootustele, väärtustada keskkonnahoidu ja säästlikumat energiatarbimist ning hoida kokku jooksvaid kulusid.

Taastuenergia tootmine

Oma ökoloogilise jalajälje vähendamiseks on Harju Elekter pööranud tähelepanu taastuenergia tootmisele ja kasutamisele. **Päikesepaneelidesse investeerimise kaudu vähendab kontsern nii CO₂ emissioone kui ka hoiab kokku ettevõtte energiakulusid.**

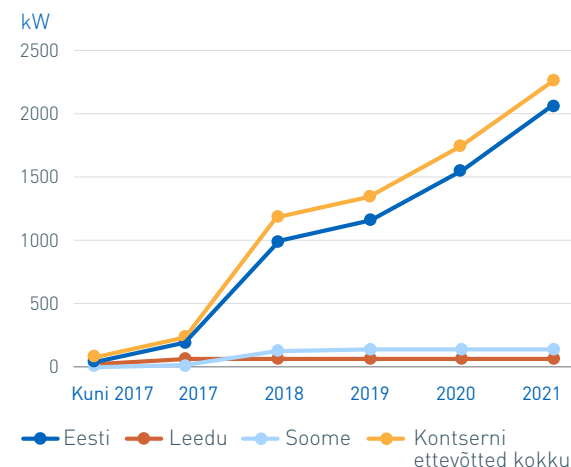
2020. aasta lõpu seisuga oli kontserni päikeseelektrijaamade installeeritud võimsus 1737 kW. Aastaga suurenes Harju Elektri päikeseelektrijaamade portfell 518 kW võrra, kasvatades taastuenergia tootmisvõimsuse 2255 kW-ni.

2021. aastal tootsid kontserni päikeseelektrijaamad kokku 1733 MWh elektrienergiat, millest omatarbeks kasutati 205 MWh. Aastaga kasvas

taastuenergia toodang 1225 MWh-lt 1733 MWh-ni ehk ligikaudu 30%.

Kontserni ettevõtete tarbitud elektri- ja soojusenergiast umbes 12% (2020: 12%) pärines taastuvatest allikatest. Esile tasub tuua Harju Elektri Rootsi ettevõtet, kes kattis taastuenergiaga 100% elektrienergia tarbimisest.

Päikesepaneelide võimsuse kasvutrend

Päikeseenergia kasutamine moodustab kontserni enda ja rentnike praegusest energiatarbimisest aina suurema osa. Ka edaspidi soovib kontsern jätkata päikeseelektrijaamade integreerimist uutele ja renoveeritavatele tootmishoonetele. Suurem osa päikese elektrienergiast, 1528 MWh, müüdi otse hoonete rentnikele või elektrivõrku.

Harju Elektri tootmisettevõttes AS Harju Elekter Teletehnika on hoone tehnosüsteemidesse integreeritud soojustaaskasutussüsteem, mis võimaldas ettevõttel soojusenergia tootmist jääsoojusest. Kokku oli see 65,5 MWh, mis moodustas soojusenergia üldtarbimisest 11%.

Materjalid ja jäätmed

Kontserni tehastes tekib tootmis- ja olmejäätmeid. Tootmisprotsessides tekivad metallijäätmed (näiteks teras ja vask), plastjäätmed, ohtlikud jäätmed ja pakkematerjali jäätmed (kile, kartong, papp). Olmejäätmed tekivad tootmisväliste tegevustega.

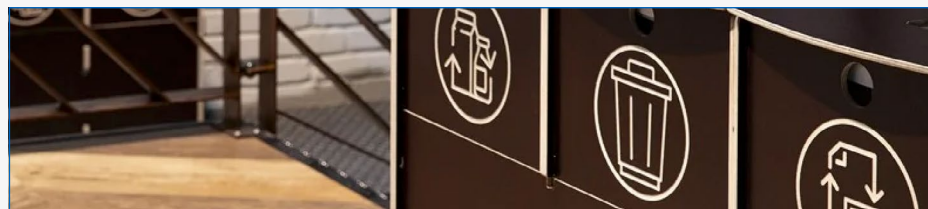
Harju Elektri ettevõtetes tekkinud jäätmeid sorteeritakse ning metalli- ja plastijäätmed suunatakse 100% ümbertöötlemisele.

Metallijääkide tekkimist vähendatakse tootmisprotsesside optimeerimisega. **Kontserni värviliinidel kasutatakse pulbervärve, mis on metallitööstuses üks soositumaid pinnatöötlemis-meetodeid**, kuna pulbervärvid ei sisalda lahusteid ega raskemetalle ja on seega keskkonnasäästlikud. Värviliinidel tekkivad värvijäägid kogutakse kokku ja taaskasutatakse.

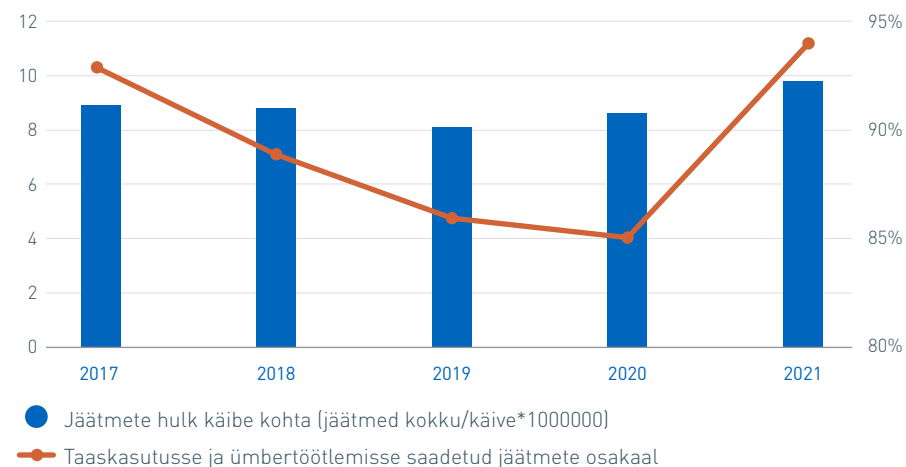
Suurem osa pakkematerjale taaskasutatakse nii majasiseselt kui ka toodete väljastamisel kliendile. Osade tarnijatega kasutatakse ringlevat taarat. Alajaamade puhul on tavapärase nende ehituseks kasutatud betooni purustamine ja taaskasutamine täitematerjalina tee-ehituses, metalliosade suunamine kokkuostu ning elektriseadmete komponentide käitlemine vastavalt elektri- ja elektroonikaseadmete ringluse nõuetele.

Jäätmete sorteerimise ohjeks on koostatud jäätmekäitluse juhendid, markeritud prügikonteinerid ja -kastid ning koolitatud töötajaid. Ettevõtetel on jäätmekäitluseks lepingulised ja usaldusväärsed partnerid, kes väljastavad kontserni ettevõtetele jäätmete statistika kohta infot.

2021. aastal rakendas AS Harju Elekter Elektrotehnika tootmises juba pikalt praktiseeritud rohelist mõtteviisi ka kontoris. Töötajatelt eemaldati personaalsed prügikastid ning soetati prügi sorteerimiskomplektid. Muudatuse eesmärk oli vähendada olmejäätmete hulka, suurendada taaskäitluse osakaalu ning tõsta töötajate teadlikkust. Energo Veritas OÜ viis ellu väiksemaid parendusprojekte ning lõpetas kontoris ühekordsete veepudelite kasutamise, mille asemel hakati jooma kraanivett.

Jäätmed

Ohtlike jäätmete osakaal võrreldes eelnevate perioodidega langes. Üldvaates jäätmete hulk suurenes, sest kontserni tootmismahud suurenesid ning inimeste arv kasvas.

Toodete elukaare keskkonnamõju

Kontserni eesmärk on luua pikalt ja veatult toimivaid lahendusi, mis on kliendi ja ühiskonna jaoks töökindlad ja jätkusuutlikud. Ka turu eeldus on, et alajaamade elukaar oleks vähemalt 40 aastat. Pika elueaga lahendused tähendavad väiksemat vajadust uute alajaamade tootmise järele ja ühtlasi väiksemat koormust keskkonnale. Paindlikud insenertehnilised lahendused võimaldavad väikeste uuendustega saavutada lisaefekti toodete ja lahenduste elukaare pikendamiseks.

Alajaamade kasutamise peamine negatiivne keskkonnamõju tuleneb keskpingseseadmete lülitites kasutatavast SF₆-gaasist, mis on üks kasvuhoonegaasidest ning paarkümmend tuhat korda suurema mõjuga kliimasoojenemisele kui CO₂. Keskkonnasäästlikumad alternatiivid on õhkisolatsiooni või vaakumtehnoloogia kasutamine, tõstaks kogu toote hinda umbes kolmandiku võrra ja milleks turg ning kliendid ei ole veel valmis. Samas on võimalik keskkonnasõbralike lahendustega tootearenduses ka hinda vähendada, näiteks kui toode on võimalik valmistada vähemate komponentidega.

Kliendid ja tarnijad

Klientide ootused jätkusuutlikkuse valdkonnas on iga aastaga suurenenud. Seda on näha kliendi auditite põhjal, mis keskenduvad tootespetsiifiliste küsimuste kõrval üha enam keskkonnale. AS-i Harju Elekter Elektrotehnika auditeerisid aruande perioodil Elenia Oy ja Caruna Oy. Klientide jaoks on oluline jälgida süsinikujalajälge läbi tarneahela ning et rakendataks jätkusuutlikkuse kriteeriumeid tarnijate valikul ja hindamisel. Auditite tähelepanekuid võetakse arvesse jätkusuutlikkuse tegevusplaani koostamisel.

Kontserni tarnijatest 55%-ga on kokku lepitud kindlad sotsiaalsed ja keskkonnakriteeriumid. Tarnijaid ja teenusepakkujaid hinnatakse perioodiliselt, arvestades ka keskkonnakriteeriume. Näiteks AS Harju Elekter Elektrotehnika keskkonna hindamise kriteeriumiks on, et teenusepakkuja täidab ettevõtte territooriumil keskkonnavalaseid nõudeid ja/või kasutab keskkonnasäästlikke materjale ning lahendusi oma igapäevatoos, millega edendab jätkusuutlikku mõtteviisi.

Kontserni ettevõtted peavad oluliseks Euroopa direktiividele vastavust ja keskkonnasõbralike komponentide kasutamist oma toodetes ning seetõttu omavad REACH ja RoHS andmebaase, et olla kindel komponentide koostises.

Ühiskondlik osalus

Harju Elekter kontsern on aktiivne ja osavõtlik kogukonna liige ning toetab oma tegevusvaldkonnaga seotud sektori arengut riikides, kus asuvad ettevõtte äriüksused ja töötajad. Kontserni toetustegevuse eesmärk on olla püsiv partner ja seetõttu keskendub eelkõige pikaajaliste koostöösuhete loomisele ja arendamisele.

Harju Elekter sõnastas 2020. aastal oma sponsortegevuse kaks põhisuunda, mille järgi toetatakse eelkõige:

- haridust ja noorte tehnikahuvi;
- kohalikku noortesporti.

Hariduse ja noorte tehnikahuvi raames jätkab Harju Elekter eri koostööprojekte haridusasutustega, et arendada ja populariseerida insenerihariduse valikut noorte seas. Kohaliku noortesporti toetamiseks jätkab Harju Elekter Keila korv- ja jalgpalliklubide toetamist, sest ettevõtte väärtustab ajaloost ja peakontori asukohast tulenevalt oma panust Keila kogukonda.

Kokku ulatus Harju Elekter kontserni ettevõtete stipendiumite ja toetusprogrammide maht 2021. aastal 39,5 (2020: 58,6) tuhande euroni. Summa on väiksem kui eelneval aastal, sest lähtuti rangemalt kokkulepitud sponsortegevuse eesmärkidest ja põhisuundadest.

Insenerihariduse toetamine

Harju Elekter annab Tallinna Tehnikaülikooli Arengufondi kaudu igal aastal bakalaureuse- või magistriõppe üliõpilastele välja kuni 4 omanimelist stipendiumi. Alates 2001. aastast on stipendiumiprogrammis osalenud 76 tudengit. 2021. aastal anti välja kolm stipendiumi: kaks elektroenergeetika ja mehhatroonika eriala bakalaureuse- ja üks energiatehnoloogia ja soojusenergeetika eriala magistritaseme üliõpilastele.

Tallinna Tehnikaülikooli Arengufondi kaudu annab omanimelist stipendiumi välja ka Harju Elektri nõukogu esimees Endel Palla. 2021. aastal andis Palla välja kaks stipendiumit: elektroenergeetika ja ettevõtliku juhtimise erialade üliõpilastele.

Harju Elekter on 2016. aastast kuldsponsor tudengivormeli (Formula Student Team Tallinn) meeskonnale,

mis koondab Tallinna Tehnikaülikooli ja Tallinna Tehnikakõrgkooli tudengeid. Alates 2013. aastast on nad hoidnud rahvusvaheliselt kõrget taset elektrivormelite projekteerimises. Sportliku kuvandi kõrval on tegemist ka haridusliku projektiga, mille eesmärk on tõsta hariduspraktika ja insenerihariduse kvaliteeti ning populariseerida tehnikateadusi. Uue eesmärgina on lisandunud keskkonnasäästlikkuse ja -teadlikkuse suurendamine ning elektromobiilsuse alase kompetentsi loomine Eestisse, kuna võisteldakse elektri jõul liikuvate saastevabade autodega.

Harju Elekter osaleb koostööprogrammides piirkondlikke õppeasutustega. Võimalusel aidatakse tehnika- ja teaduslaborite sisustamisel ning lüüakse kaasa teadus- ja uurimisprojektides. Kontserni ettevõtetele korraldatakse regulaarseid üliõpilaste õppekäike ning ettevõtete töötajad panustavad oma teadmiste ja kogemustega tehnoloogiasuunaliste õppekavade arendamisse. Eesti ettevõtetel on koostööprogrammid lisaks Tallinna Tehnikaülikoolile Tallinna Kutsehariduskeskuse, Tallinna Tehnikakõrgkooli, Tallinna Polütehnikumi ning Tallinna Ehituskooliga. Harju Elektri Leedu ettevõtte teeb pidevat koostööd piirkondliku Panevėžys Elektrotehnika Kolledžiga ja Panevėžys Kutseõppekeskusega, samuti Visaginas Ąri ja Tehnoloogia Kutseõppekeskusega ning Leedu Mereakadeemiaga. Harju Elektri Soome ettevõtte on tihedad sidemed piirkonnas tegutsevate tehnika- ja ametikõrgkoolidega: Satakunna ja Novia Ametikõrgkoolid, Tampere Tehniline Ülikool ja Turu Majanduskool.

Sektori areng

Kontsern peab oluliseks panustada ühiskonda ka erialaliitude ja -organisatsioonide kaudu ning suunab teadmisi ja inimeste ajaressurssi teemadesse, mis seisavad ausa konkurentsi ning jätkusuutlike ja ohutute tootelahenduste eest. Organisatsioonide abil saame aktuaalset informatsiooni, kaasa aidata tugeva ettevõtlus- ja majanduskeskkonna kujundamisele ning arvamust avaldada seaduse muudatustes. Erialaliitude liikmena saame oma valdkonna arengutes kaasa rääkida ja uute trendidega kursis olla. Harju Elekter koostöös Eesti Elektritööde Ettevõtete Liiduga (EETEL) tõstatab jätkuvalt elektriohutuse teemasid nii seadusandluses kui ka laiemas avalikkuses. Harju Elekter on Eesti Masinatööstuse Liidu, Leedu Masinatööstuse Ühingu LINPRA, Soome Tehnoloogiatööstuse Liidu, Soome pakendite ümbertöötlemisturu RINKI ja teiste organisatsioonide liige.

Jätkusuutlikkuse aruandluse (GRI) sisukord

Alates 2017. aastast on Kontserni aastaaruande koostamisel järginud rahvusvaheliselt kõrgelt tunnustatud ja laialt kasutatud Global Reporting Initiative (GRI) standardi nõudeid, tehes seda „Core“ tasandil. GRI nõuetest tulenevad teemad on integreeritud ülejäänud tegevusaruandega ühtseks tervikuks.

Aruanne kajastab neid keskkonnavalasid, sotsiaalseid ning vastutustundliku juhtimise ja turukäitumise teemasid, mis on kõige olulisemad kontserni tegevust, mõju ja huvigruppide ootusi silmas

pidades. Allolevas GRI sisukorra tabelis ära märgitud teemad koondavad emaettevõtte AS Harju Elekter ning tütarettevõtete AS Harju Elekter Elektrotehnika, AS Harju Elekter Teletehnika, OÜ Energo Veritas, Harju Elekter Oy, Telesilta Oy, Harju Elekter UAB, Harju Elekter AB tegevusi ning koondandmeid juhul kui ei ole märgitud teisiti. Harju Elekter Services AB on kajastatud aruandes personali andmetega. Andmed on kogutud ja esitatud ühtse metoodika alusel iga ettevõtte enda poolt ning sellise detailsusega nagu kontserni ettevõtted olulisusest lähtuvalt koguvad.

GRI standard	Number	Nimetus	Asukoht	Olulisemad lisaselgitused
Raporteerimise alused (GRI 101: 2016)				
Üldised näitajad (GRI 102: 2016)				
Organisatsiooni ülevaade				
	102-1	Organisatsiooni nimi	lk 1	
	102-2	Tegevused, kaubamärgid, tooted ja teenused	lk 2-5, 15-16, aastaaruanne lk 42-59	
	102-3	Peakontori asukoht	lk 5	Keila (Eesti)
	102-4	Tegevuskohad	lk 5	
	102-5	Omandivorm ja õiguslik vorm	aastaaruanne lk 60-63	
	102-6	Teenindatavad turud	aastaaruanne lk 44, 51-57	
	102-7	Organisatsiooni suurus	lk 5, aastaaruanne lk 40, 42-47	Tegevuste/toodete iseloom erineb olenevalt ettevõttest, mistõttu on see toodetud ühikute arvu asemel väljendatud läbi müügitulu.
	102-8	Põhiandmed töötajate kohta	lk 19-25	

GRI standard	Number	Nimetus	Asukoht	Olulisemad lisaselgitused
Organisatsiooni ülevaade				
	102-9	Tarneahel	lk 5, 17, aastaaruanne lk 48	Kontserni peamiste toodete, st elektri jaotusseadmete ja juht-aparaatuuri tootmiseks (1) disainitakse tooteid vastavalt kliendi lähteülesandele, (2) ostetakse vajalikud komponendid tarnija-telt või toodetakse Kontserni enda tütarettevõtete poolt; (3) komplekteeritakse tooted; (4) testitakse ning (5) saadetakse või viiakse kliendi objektile kohale.
	102-10	Aruandeperioodil toimunud olulised muutused	lk 17, aastaaruanne lk 5-6, 11-12, 42-47, 60-63	
	102-11	Ettevaatusprintsübil põhinev lähenemine keskkonnaküsimustes	lk 7-9, 26-30	
	102-12	Vabatahtlikud initsiatiivid	lk 7-9, 12, 14-18, 25, 26, 31-32, aastaaruanne lk 64-73	
	102-13	Liikmelisus ühingutes	lk 32	
Strateegia				
	102-14	Nõukogu esimehe ja juhatuse esimehe pöördumine	aastaaruanne lk 4-6	
Eetika ja ausameelsus				
	102-16	Väärtused, põhimõtted, standardid ja käitumisnormid	lk 4, 12-13	
Juhtimine				
	102-18	Juhtimisstruktuur	aastaaruanne lk 65-67	
Huvigruppide kaasamine				
	102-40	Huvigruppide nimekiri	lk 14-15	
	102-41	Kollektiivläbirääkimiste kokkulepped	lk 32	
	102-42	Huvigruppide kindlaks tegemine ja valik	lk 7-8	Kontserni jaoks on olulisim suhe huvigruppidega, keda kontserni tegevus otseselt ja enim mõjutab ning kelle tegevus mõjutab kontserni kõige enam. Peamised huvigrupid on kindlaks tehtud aastatepikkuse töö ja suhtluse kaudu ning kontserni juhtide osalusel 2016. a lõpus jätkusuutlikkuse fookusteemade analüüsi raames.

GRI standard	Number	Nimetus	Asukoht	Olulisemad lisaselgitused
Huvigruppide kaasamine				
	102-43	Huvigruppide kaasamise viis	lk 7-8, 14, 16-17, 20-25, 30, 31-32, aastaaruanne lk 60, 65	
	102-44	Peamised tõstatatud teemad ja küsimused	lk 7-8	Kuna Kontserni väliste huvigruppide ootused on suures plaanis sarnased, siis on need nimetatud koondvaatena jätkusuutlikkust mõjutavate fookusteemade maatriksis.
Aruande parameetrid				
	102-45	Konsolideeritud üksused	aastaaruanne lk 81, 99	
	102-46	Aruande teemade ja ulatuse määramine	lk 8	
	102-47	Oluliste teemade nimekiri	lk 8	
	102-48	Eelmiste aruannete informatsiooni parandamine		Parandused puuduvad
	102-49	Muudatused aruandluses		Muudatused puuduvad
	102-50	Aruande periood	lk 1	
	102-51	Eelmise aruande kuupäev		2020.a auditeeritud konsolideeritud aruanne avalikustati 31. märts 2021
	102-52	Aruandlustersükel	aastaaruanne lk 2	
	102-53	Kontaktisik aruandega seotud küsimustes		Merili Pärnpuu, merili.parnpuu@harjuelekter.com
	102-54	GRI standardi nõuetele vastavuse kinnitus	aastaaruanne lk 135	
	102-55	GRI sisukord	lk 33-38	
	102-56	Väline kontroll		Ei ole kolmandate osapoolte poolt kontrollitud
JÄTKUSUUTLIKKUSE FOOKUSTEEMAD				
Toote kvaliteet				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)	103-1 kuni 103-3		lk 14-18	2022. a toimub grupiülese jätkusuutlikkuse poliitika ja strateegia ühtlustamine.
	mitte-GRI	Kliendikaebused	lk 16	
	mitte-GRI	Tähtjaks nõuetekohaselt valminud tooted	lk 14, 16	

GRI standard	Number	Nimetus	Asukoht	Olulisemad lisaselgitused
Kliendikogemus				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)	103-1 kuni 103-3		lk 14-15	
	mitte-GRI	Kliendirahulolu	lk 16	
Innovatsioon				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)	103-1 kuni 103-3		lk 15-16	
	mitte-GRI	Investeeringud ja arenduskulud	lk 15-16	
	mitte-GRI	Arendusprojektid	lk 15-16	
Toodete keskkonnamõju				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)	103-1 kuni 103-3		lk 26-30	
	mitte-GRI	Taastuenergia tootmine	lk 28	
Majandustulemused (GRI 201: 2016)				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)	103-1 kuni 103-3			
	201-1	Loodud ja jaotatud majanduslik väärtus	aastaaruanne lk 40, 42-47, 68-73, 77-79	
Korruptsioonivastane tegevus (GRI 205: 2016)				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)	103-1 kuni 103-3		lk 13	
	205-3	Kinnitatud korruptsioonijuhtumid ja meetmed	lk 13	
Energiakasutus (GRI 302: 2016)				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)	103-1 kuni 103-3		lk 27-28	
	302-1	Organisatsiooni sisene energiatarbimine	lk 27-28	
Jäätmed ja heitvesi (GRI 306: 2020)				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)	103-1 kuni 103-3		lk 26, 29	
	306-3	Jäätmete kogus kokku ja liikide kaupa	lk 29	
	306-4	Taaskasutusse suunatud jäätmete kogus, liigid ja käitlusviisid	lk 29	

GRI standard	Number	Nimetus	Asukoht	Olulisemad lisaselgitused
Keskkonnanõuete täitmine (GRI 307: 2016)				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)	103-1 kuni 103-3		lk 26	
	307-1	Keskkonnaseadustele ja -regulatsioonidele mittevastavused	lk 26	
Tarnijate keskkonnavalade hindamine (GRI 308: 2016)				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)	103-1 kuni 103-3		lk 30	
	308-1	Negatiivne keskkonnamõju tarneahelas ja meetmed	lk 30	
Tööhõive (GRI 401: 2016)				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)	103-1 kuni 103-3		lk 19-25	
	401-1	Värvatud ja lahkunud töötajad	lk 19	
	401-2	Hüved ja soodustused töötajatele	lk 22	Kajastatud läbi töötajatele mõeldud motivatsioonisüsteemi kirjeldamise. Hüved ja soodustused kehtivad töölepinguga töötajatele.
	mitte-GRI	Praktikandid	lk 31	
	mitte-GRI	Töötajate haridustase	lk 20-21	
	mitte-GRI	Töötajate rahulolu ja tagasiside	lk 22	
Töötervishoid ja ohutus (GRI 403: 2016)				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)	103-1 kuni 103-3, 403-1, 403-2		lk 30-31	
	403-9	Tööõnnetused	lk 31	
Koolitus ja haridus (GRI 404: 2016)				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)	103-1 kuni 103-3		lk 23-24	
	404-1	Koolitustunnid töötaja kohta	lk 20-21	Andmed kajastatud sellise detailsusega nagu kontserni ettevõtte olulisusest lähtudes koguvad.
	404-3	Arengu- ja karjäärivestlustel osalenud töötajad	lk 20-21	Andmed kajastatud sellise detailsusega nagu kontserni ettevõtte olulisusest lähtudes koguvad.
	mitte-GRI	Koolitustel osalenud töötajad	lk 20-21	

GRI standard	Number	Nimetus	Asukoht	Olulisemad lisaselgitused
Mitmekesisus ja võrdsed võimalused (GRI 405: 2016)				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)		103-1 kuni 103-3	lk 24	
	405-1	Juhtorganite ja kogu kollektiivi mitmekesisus	lk 20, aastaaruanne lk 66-71	Andmed kajastatud sellise detailsusega nagu kontserni ettevõtte olulisusest lähtudes koguvad.
Mitte-diskrimineerimine (GRI 406: 2016)				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)		103-1 kuni 103-3	lk 24	
	406-1	Diskrimineerimisjuhtumid ja meetmed	lk 24	
Kohalikud kogukonnad (GRI 413: 2016)				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)		103-1 kuni 103-3	lk 7-8, 31-32	
	413-1	Kogukonna kaasamisega, mõjuhinnanguga ja arenguprogrammidega seotud tegevused	lk 7-8, 31-32	Kontserni ettevõtte hindavad oma mõju ja planeerivad tegevusi kohalikes kogukondades jooksvalt igapäevatöö käigus (sh kogukonda mõjutavaid uuendusi ja otsuseid tehes, kogukonnalt saadud vastukaja ja ettepanekute kaudu), eraldi mõjuhindamisi läbi viidud ei ole.
Tarnijate sotsiaalne hindamine (GRI 414: 2016)				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)		103-1 kuni 103-3	lk 23	
	414-1	Negatiivne sotsiaalne mõju tarneahelale ja meetmed	lk 23	
Poliitikakujundamine (GRI 415: 2016)				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)		103-1 kuni 103-3	lk 6-9, 12, aastaaruanne lk 64-65	
	415-1	Poliitilised annetused	lk 13	
Klientide tervis ja ohutus (GRI 416: 2016)				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)		103-1 kuni 103-3	lk 18	
	416-2	Toodete ja teenuste tervislikkuse ja ohutusega seotud mittevastavused	lk 18	
Sotsiaalmajanduslike nõuete täitmine (GRI 419: 2016)				
Juhtimisviis (GRI 103:2016)		103-1 kuni 103-3	lk 13	
	419-1	Sotsiaalmajanduslikele seadustele ja regulatsioonidele mittevastavused	lk 13	

Vaata tervet Harju Elektri 2021. majandusaasta aruannet siit:
harjuelekter.com/wp-content/uploads/2022/03/Harju-Elektri-aastaaruanne-2021.pdf

AS HARJU ELEKTER
Paldiski mnt 31,
76606 Keila, Eesti
info.he@harjuelekter.com
www.harjuelekter.com